

Załącznik
do uchwały Nr 272/XXV/13
Rady Powiatu Bydgoskiego
z dnia 31 stycznia 2013r.

			Numer rejestru	12096
Temat:	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego			
				
Nazwa i adres zamawiającego	Zarząd Powiatu Bydgoskiego ul. Konarskiego 1 - 3 85-066 Bydgoszcz			
Nazwa i adres jednostki autorskiej				
	Zakład Sozotechniki Sp. z o.o. ul. Bernardyńska 3 85-029 Bydgoszcz Tel. +48/52/3729161 Faks +48/52/3406285 www.sozo.com.pl www.zakladsozotechniki.pl			
Imię i nazwisko			Data	Podpis
inż. Stanisław Kryszewski			18.12.2012 r.	
Biegły Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nr 0030-kierownik zespołu				
mgr inż. Katarzyna Szczublewska			18.12.2012 r.	
Asystent z zakresu ochrony środowiska-ochrona przyrody i metody ocen oddziaływania na środowisko				
BYDGOSZCZ GRUDZIEŃ 2012 r.				

Spis treści

1. WPROWADZENIE	2
1.1 PODSTAWA PRAWNA	2
1.2 PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA	3
1.3 MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA	5
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BYDGOSKIEGO	6
3. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ICH WPŁYW NA ZDROWIE LUDZI.....	8
3.1 AZBEST – CHARAKTERYSTYKA I ZASTOSOWANIE.....	8
3.2 WPŁYW AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA.....	13
4. PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	15
5. STAN GOSPODARKI ODPADAMI AZBESTU W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM..	18
6. OMÓWIENIE STANU REALIZACJI PRZYJĘTYCH W PLANIE CELÓW I DZIAŁAŃ W POWIECIE BYDGOSKIM	24
6.1 DZIAŁANIA STAROSTWA POWIATOWEGO W BYDGOSZCZY W ZAKRESIE GROMADZENIA DANYCH NA TEMAT AZBESTU I JEGO WYROBACH.....	24
6.2 DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE POWIATU BYDGOSKIEGO	26
6.2.1 Aktualny stan w gminach.....	26
6.2.2 Aktualny stan obiektów, którymi zarządza Starostwo Powiatowe	37
6.2.3 Ogólnie wnioski	37
6.3 PROBLEMY W ZAKRESIE GOSPODARKI WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	38
6.4 CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	38
6.5 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU I WSKAŹNIKI MONITORINGU JEGO REALIZACJI	39
6.6 OSZACOWANIE KOSZTÓW REALIZACJI PROGRAMU	41
6.7 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU	42
7. PODSUMOWANIE	45

Złączniki

1. Wzór informacji o gospodarce odpadami azbestu i jego wyrobach w Gminie
2. Mapa powiatu bydgoskiego z wyszczególnieniem pilności usunięcia azbestu i jego wyrobów
3. Pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 07.12.2012r., znak: WOO.410.381.2012.KB.1 oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z dnia 27.11.2012r., znak: NNZ.9022.3.332.2012

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

Konieczność wykonania niniejszego dokumentu wynika z m.in. z zadań przedstawionych w przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r. „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” oraz zadań wskazanych w uchwalonym przez Sejmik Województwa Kujawsko -Pomorskiego Uchwałą Nr XXVI/434/12 z dnia 24 września 2012 r. „Planie gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018 -2023”.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) w artykułach 17 i 18 nakłada na Zarząd Powiatu, jako realizację polityki ekologicznej państwa, obowiązek sporządzenia powiatowego programu ochrony środowiska, który jest uchwalany przez Radę Powiatu. Sporządza się go, podobnie jak politykę ekologiczną państwa, na 4 lata. Określa on cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych oraz źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego” (dalej: „Program ...”) jest skorelowany z „Programem ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019”. Działania w dziedzinie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest są integralną częścią polityki ochrony środowiska Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

Przewiduje się, że „Program usuwania azbestu”, jako dokument skorelowany z „Programem ochrony środowiska dla powiatu bydgoskiego aktualizacja na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019”, będzie aktualizowany raz na 4 lata, natomiast sprawozdania z jego realizacji będą sporządzane raz na 2 lata, zgodnie z art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Na podstawie artykułu 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), po analizie dokumentu Starosta Bydgoski uznał, że przewidziane w „Programie...” działania nie spowodują zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia dla ludzi, w związku z czym, wystąpił z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”. Zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismo z dnia 07.12.2012r., znak: WOO.410.381.2012.KB.1, jak i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismo z dnia 27.11.2012r., znak: NNZ.9022.3.332.2012 uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowiska – pisma w zał. nr 3.

Problem użytkowania i usuwania azbestu oraz jego wyrobów jest przedmiotem wielu aktów prawnych. Do ważniejszych należą:

Ustawy

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. — Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).

Akty wykonawcze

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124, poz. 1033),
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595),
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87),
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 z późn. zm.),
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126 z późn. zm.),
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.),
10. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie egzaminów dla kierowców przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. 2012, poz. 191),
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31),
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

1.2 Przedmiot i cel opracowania

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 roku przyjęła "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032" (dalej: krajowy program). Realizacja zadań przewidzianych w tym dokumencie wymaga zaangażowania administracji publicznej i różnych instytucji działających na trzech poziomach:

- centralnym: Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki, Główny Koordynator „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”,
- wojewódzkim: wojewoda, samorząd województwa,
- lokalnym: samorząd powiatowy, samorząd gminny.

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 –2032” przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji krajowego programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej.

Na poziomie lokalnym zadania realizują samorzady: powiatowy i gminny, poprzez:

Samorząd gminny

- gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl, przygotowanej i prowadzonej na zlecenie Ministerstwa Gospodarki,
- przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
- organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w krajowym programie,
- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację krajowego programu,
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy

- przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w krajowym programie,
- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację krajowego programu,
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego” ma na celu:

- wypełnienie obowiązku dotyczącego posiadania i wdrażania „Programu...” na terenie powiatu bydgoskiego,
- koordynowanie i nadzór nad procesem eliminowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie powiatu bydgoskiego do roku 2032,
- wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków, powodowanych ekspozycją na pylenie azbestu podczas niewłaściwego obchodzenia się z jego wyrobami oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań, u mieszkańców powiatu bydgoskiego,
- likwidację negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne,
- pomoc merytoryczną mieszkańcom powiatu w uzyskaniu dofinansowania w zakresie usuwania azbestu,
- prowadzenie doradztwa i szkoleń.

W „Programie...” zawarte zostały:

- wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji tj. ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie powiatu bydgoskiego,
- przybliżone koszty usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- propozycje odnośnie możliwych źródeł pomocy finansowej dla mieszkańców powiatu w zakresie realizacji „Programu...”.

Starostwo powiatowe w Bydgoszczy zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu do 2032 roku. W „Programie...” założono realizację zadań, tj.:

- bieżące prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych zarówno do mieszkańców powiatu, jak i służb administracji powiatowej i gminnej oraz na poziomie sołeckim, w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- zachęcanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest przez system pomocy edukacyjnej i doradztwa finansowego,
- propagowanie świadomości środowiskowej dotyczącej problemu azbestu poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, na tablicach informacyjnych, poprzez ulotki i plakaty, poprzez lokalne media,
- monitoring usuwania azbestu ze szczególnym uwzględnieniem jego bezpiecznego demontażu i unieszkodliwiania we współpracy z gminami powiatu oraz monitoring realizacji „Programu...”,
- okresowe, co 2 lata, raportowanie realizacji „Programu...” Radzie Powiatu,
- okresowa weryfikacja i aktualizacja „Programu...”.

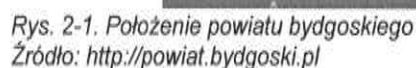
1.3 Materiały wykorzystane do opracowania

Przy opracowaniu „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego – ziemskiego” zostały wykorzystane dane statystyczne i dane o stanie środowiska, które są materiałami ogólnodostępnymi i łatwymi do weryfikacji oraz materiały i dane przekazane przez gminy z terenu powiatu bydgoskiego oraz Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

Dane zawarte w niniejszym dokumencie pochodzą między innymi z:

- danych opublikowanych przez GUS w Warszawie,
- danych opublikowanych przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy,
- materiałów przekazanych przez gminy powiatu bydgoskiego, w tym gminne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- materiałów przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy,
- „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r.,
- „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”, uchwalonego przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVI/434/12 z dnia 24 września 2012 r.,
- danych <http://www.bazaazbestowa.pl>,
- danych <http://www.polskabezazbestu.pl>,
- materiałów przekazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego w Toruniu.

Powiat bydgoski położony jest w środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego i zajmuje 7,8 [%] jego powierzchni (1.395 [km²]). Graniczą z nim powiaty: chełmiński, inowrocławski, nakielski, toruński, tucholski, świecki, żniński. W skład powiatu bydgoskiego wchodzi 124 gmin: Białe Błota, Dobrcz, Dąbrowa Chełmińska, Koronowo, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko oraz Solec Kujawski, który obejmuje łącznie 124 sołectwa. Siedziba Starostwa znajduje się w Bydgoszczy.

W powiecie bydgoskim status miasta posiadają: Koronowo i Solec Kujawski. Sieć osadniczą powiatu tworzą przede wszystkim wsie, w tym kilka bardzo dużych, np. Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko. Osady wiejskie, leżące w strefie podmiejskiej Bydgoszczy, pełnią funkcje pozarolnicze (mieszkalnictwo, usługi, handel), a przede wszystkim spełniają rolę rekreacyjno - wypoczynkową i turystyczną.

Powiat bydgoski ma bardzo dogodne położenie komunikacyjne. W stolicy regionu krzyżują się ważne linie kolejowe, drogi międzynarodowe i krajowe. Siedziba władz powiatu - miasto Bydgoszcz - należy do największych węzłów kolejowych w kraju. Przez jego teren wiodą linie kolejowe: z Trójmiasta do Poznania i Łodzi, z Warszawy do Szczecina, fragment tzw. "magistrali węglowej" przez Emilanowo z jej stacjami węzłowymi w Maksymilianowie i Nowej Wsi Wielkiej.

Na terenie powiatu bydgoskiego istnieje maszt telewizyjno-radiowy w Trzeciewcu (320 [m] wysokości). Ponadto pod Solcem Kujawskim wybudowano maszt nadajnika I Programu Polskiego Radia - o zasięgu ponad europejskim (330 i 289 [m] wysokości).

Jeśli chodzi o walory turystyczne powiatu to można zaliczyć do nich: krajobraz, rzeźbę terenu, lasy (zajmujące 41 [%] powierzchni powiatu), jeziora i rzeki. Ponad jedna trzecia powierzchni powiatu objęta jest różnymi formami ochrony przyrody.

Znaczenie turystyczne mają także zabytkowe budowle sakralne w Koronowie i Osielsku oraz zespoły parkowo-pałacowe w Ostromecku, Kotomierzu i Bożenkowie.

W powiecie bydgoskim dominuje przemysł spożywczy, budowlany, chemiczny i lekki. W Nowej Wsi Wielkiej znajduje się Baza Paliw „Operatora Logistycznego Paliw Płynnych” Sp. z o. o., którego siedziba mieści się w Płocku. Ważną rolę odgrywa także rolnictwo, dające utrzymanie ok. 10 [%] ludności powiatu. W gminach Koronowo, Dobrcz i Sicienko, obok roślinnej i zwierzęcej rozwinęła się produkcja warzyw, owoców i mleka. Długofalowym zamierzeniem powiatu jest stymulowanie rozwoju gospodarczego gmin oraz propagowanie odnawialnych źródeł energii.

Liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2011 r. na terenie powiatu bydgoskiego to 10 779.

Ludność powiatu bydgoskiego to: 104 852 osób, w tym 53 178 kobiet i 51 674 mężczyzn (stan na koniec 2010 r.).

Dwa ośrodki posiadają status miast: Koronowo i Solec Kujawski, ponadto w powiecie znajdują się 124 sołectwa, 215 miejscowości wiejskich.

Gminy wchodzące w skład powiatu bydgoskiego:

- Białe Błota: 121,9 [km²], 11 sołectw,
- Dąbrowa Chełmińska: 124,6 [km²], 14 sołectw,
- Dobrcz: 130,4 [km²], 20 sołectw,
- Koronowo: 411,7 [km²], 33 sołectw,
- Nowa Wieś Wielka: 148,5 [km²], 15 sołectw,
- Osielsko: 102,9 [km²], 7 sołectw,
- Sicienko: 179,5 [km²], 20 sołectw,
- Solec Kujawski: 175,3 [km²], 4 sołectwa.

3. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i ich wpływ na zdrowie ludzi

3.1 Azbest – charakterystyka i zastosowanie

Azbest to grupa różnych minerałów włóknistych objęta jedną nazwą handlową, a z chemicznego punktu widzenia azbestem określamy uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu.

Można wyróżnić typy azbestu takie jak:

- chryzotyl (włóknista odmiana serpentynu, tj. uwodnionego krzemianu magnezu),
- amozyt (krzemian żelazowo-magnezowy,
- krokidolit (krzemian sodowo-żelazowy),
- antofilit (krzemian magnezowy zawierający żelazo).

Sumaryczne wzory chemiczne poszczególnych odmian azbestu zostały przedstawione poniżej.

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Właściwości azbestu: znaczna odporność na wysokie i niskie temperatury, niewielkie przewodnictwo ciepłe i na wpływ czynników chemicznych.

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy włókien elementarnych. W wiązkach tych pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węglanu wapniowego.

Zastosowanie: budownictwo, energetyka, transport i przemysł chemiczny.

Najistotniejszymi zastosowaniami azbestu były:

- wyroby azbestowo - cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych np.: pokrycia dachowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35 [%] azbestu,
- wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych oraz ubrań i tkanin ognioodpornych, zawierające od 75 do 100 [%] azbestu, głównie chryzotylu,
- wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione, wyroby ściernie np.: okładziny cierne i taśmy hamulcowe stosowane do różnego typu hamulców, wyroby tekstylne: sznury i maty, wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 [%] azbestu.

W związku z tym, że azbest jest materiałem praktycznie niezniszczalnym, gdyż nie ulega ani degradacji biologicznej, ani termicznej, po wprowadzeniu do środowiska może on pozostawać tam nawet przez setki lat. Aktualnie na świecie znanych jest ponad 5 tysięcy rodzajów wyrobów do produkcji, których użyty został azbest. Należą do nich materiały przede wszystkim mające zastosowanie w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Mieszaniny azbestu i cementu zostały wprowadzone do przemysłu budowlanego jako lekkie i wytrzymałe płyty - eternit. Ponadto azbest znalazł zastosowanie jako okładziny ścienne oraz wytłaczane panele do dekoracji ścian i sufitów. Mineral ten stał się prawdziwym przebojem za sprawą silników parowych, których niezbędnym elementem poddanym działaniom gorącej pary były różnego typu szczeliwa i uszczelki. Azbest w połączeniu z gumą w pełni spełniał oczekiwania

konstruktorów. Stosowany był także do produkcji wyrobów włókienniczych, przędzy, sznurów, szczeliw, wyrobów ciernych, takich jak klocki hamulcowe, tarcze sprzęgłowe, wyrobów hydroizolacyjnych: lepiki, papy dachowe, płytki podłogowe, do filtrów w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym oraz wojskowych masek przeciw gazowych.

W sprzedaży stosowane były powszechnie trzy rodzaje minerałów:

- **krocidolit** - „azbest niebieski” – posiada najlepsze właściwości mechaniczne, dlatego też był najchętniej wykorzystywany w przemyśle, należy do grupy amfiboli i jest najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutagenny, najwcześniej wycofany z użytkowania – w latach 80-tych,
- **amosyt** – „azbest brązowy” – należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej, włókna sztywniejsze i mniej giętkie w porównaniu z chryzotylem, nie spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach Europy Zachodniej, często w formie tynków i natrysków ogniochronnych,
- **chryzotyl** – „azbest biały” – przedstawiciel grupy serpentynu, najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo – cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych.

W umowie ADR (Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych) azbestowi odpowiadają dwa numery: UN 2212 AZBEST NIEBIESKI (krocidolit) lub AZBEST BRĄZOWY (amosyt, misoryt) oraz UN 2590 AZBEST BIAŁY (chryzotyl, aktynolit, antofilit, tremolit).

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

- wyroby miękkie (łamliwe, kruche) o gęstości mniejszej niż 1000 [kg/m³] – charakteryzują się dużym procentowym udziałem azbestu (ponad 60 [%]) i małym udziałem spoiwa, przez co łatwo ulegają uszkodzeniom, powodując duże emisje pyłu azbestowego, a tym samym bardziej szkodliwe dla zdrowia (np. wyroby tkane i przędzone, płaszcze azbestowo-gipsowe, płyty i tektury miękkie, płytki podłogowe PCW, elementy uszczelkowe sprzętu AGD),
- wyroby twarde (niekruche, sztywne) o gęstości większej niż 1000 [kg/m³] – wyroby powszechnie stosowane w budownictwie, o niskiej procentowej zawartości minerałów azbestowych (poniżej 20 [%]) i wysokiej zawartości substancji wiążącej (np. cementu), dzięki czemu bardzo trwałe i emitujące małe ilości pyłu azbestowego (głównie w wyniku obróbki mechanicznej), a tym samym mniej groźne dla zdrowia (np. płyty płaskie i faliste azbestowo-cementowe, rury azbestowo-cementowe, elementy konstrukcji wielokondygnacyjnych, przewody kominowe, zsypy).

Szacuje się (w skali kraju), że ok. 96 [%] ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest stanowią płyty azbestowo-cementowe (faliste i płaskie).

W poniższej tabeli zestawiono podział i charakterystykę wyrobów zawierających azbest.

Tabela nr 3.1-1. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest

	Charakterystyka	Właściwości	Rodzaj wyrobu i zastosowanie
1	2	3	4
Klasa I			
1	Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 [kg/m ³], definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20[%] (do 100[%]) azbestu)	Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia.	Masy azbestowo – natryskowe: izolacja ognioochronna konstrukcji stalowych przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej. Sznury: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin, nagrzewnice, rekuperatory, kominy przemysłowe Tektura azbestowa: izolacja termiczna i uszczelnienia w instalacjach przemysłowych, aparaturze kontrolno – pomiarowej i laboratoryjnej. Płyty azbestowo – kauczukowe: uszczelnianie urządzeń przemysłowych pracujących w środowisku agresywnym. Wyroby tekstylne z azbestu (koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury, rękawice i tkaniny azbestowe): ochrona pracowników. Masa lub tektura azbestowa: drobne urządzenia w gospodarstwach domowych, np. żelazka, płytki kuchenne, piece akumulacyjne. Materiały i wykładziny cierne zawierające azbest: hamulce i sprzęgła. Masy ognioodporne zawierające azbest: piece przemysłowe wraz z kanałami spalin.
Klasa II			
2	Obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 [kg/m ³] definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20[%] azbestu.	W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.	Płyty azbestowo – cementowe faliste i gąsiorzy: pokrycia dachowe, balkony. Płyty azbestowo – cementowe płaskie prasowane: ściany osłonowe, ściany działowe, elewacje zewnętrzne, osłona ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe, chłodnie wentylatorowe. Płyty azbestowo – cementowe płaskie „karo”: pokrycia dachowe, elewacje zewnętrzne. Płyty azbestowo – cementowe suchoformowane „kolorys”, „acekol” i inne: elewacje zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe. Rury azbestowo – cementowe (bezcisnieniowe i ciśnieniowe): przewody kanalizacyjne i wodociągowe, rynny spustowe na śmieci, przewody kominowe. Otuliny azbestowo – cementowe: izolacja urządzeń ciepłowniczych i innych przemysłowych. Kształtki azbestowo – cementowe budowlane: przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych. Kształtki azbestowo – cementowe elektroizolacyjne: przegrody izolacyjne w aparatach i urządzeniach elektrycznych. Płytki PCV: podłogi w blokach mieszkalnych.

W wyniku demontażu, rozbiórki, wyburzeń, usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów, budowli i urządzeń powstają odpady zawierające azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) ściśle wymienia rodzaje odpadów zawierających azbest, które zostały zaliczone do odpadów niebezpiecznych.

Tabela 3.1-2. Kody odpadów zawierające azbest

L.p.	Kod odpadu	Podgrupa	Rodzaj
1	2	3	4
1	06 07 01*	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania chlorowców oraz z chemicznych procesów przetwórstwa chloru	Odpady azbestowe z elektrolizy
2	06 13 04*	Odpady z innych nieorganicznych procesów chemicznych	Odpady z przetwarzania azbestu
3	10 11 81*	Odpady z hutnictwa szkła	Odpady zawierające azbest
4	10 13 09*	Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów	Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo – azbestowych
5	15 01 11*	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami
6	16 01 11*	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)	Okładziny hamulcowe zawierające azbest
7	17 06 01*	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest	Materiały izolacyjne zawierające azbest
8	17 06 05*	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

W Polsce na pokrycia dachowe stosowano głównie płyty faliste, w mniejszym stopniu płyty płaskie. Płyty faliste produkowane były głównie w zakładzie ZWAC „Izolacja” w Małkini, a płyty płaskie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy, Szczucinie, Trzemesznie i Ogrodzieńcu.

W poniższej tabeli zestawiono zastosowanie poszczególnych rodzajów wyrobów azbestowych wraz z zawartością w nich azbestu.

Tabela nr 3.1-3. Rodzaje wyrobów azbestowych wraz z zawartością azbestu.

Lp	Rodzaj materiału	Elementy zawierające azbest	Zalety	Zastosowanie	Zawartość azbestu
1	2	3	4	5	6
1	azbestowo-cementowe	Płyty dekarskie, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne	Ogniotrwałość, odporność na korozję i gnienie, wytrzymałe mechanicznie, lekkie, trwałe, nie wymagają konserwacji	Pokrycie dachowe, elewacje, wodociągi i kanalizacje	5-30 [%]
2	izolacyjne	Wata, włóknina, sznury, tkanina termoizolacyjna, taśmy	Odporne na wysoką temperaturę, trwałe	Izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników, ubrania i tkaniny termoizolacyjne	75-100 [%]
3	uszczelniające	Tektura, płyty azbestowo-kauczkowe, szczeliwa plecione	Odporność na wysokie temperatury, wytrzymałość na ściskanie, dobra elastyczność, odporność chemiczna	Uszczelnienia narażone na wysoką temperaturę, wodę i parę, kwasy i zasady, oleje, gazy spalinowe	75-100 [%]
4	cierne	Okładziny cierne, klocki hamulcowe	Chroni elementy przed przegrzaniem	Elementy napędów	30 [%]
5	hydroizolacyjne	Lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe		Materiały stosowane w budownictwie	20-40 [%]
6	Inne	Materiał filtracyjny w przemyśle piwowarskim, farmacji, wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych, produkcja masek przeciwgazowych		Stosowany w różnych przemysłach	

Ocenia się, iż na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1 350 tys. [m²] płyt azbestowych, z czego 90[%] stanowią dachowe płyty faliste. W 1980 roku z płyt azbestowo - cementowych wykonanych było ok. 45 [%] pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowo wybudowanych pokryciach dachowych zmniejszył się o 30 [%]. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo -cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. [Mg]. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. [Mg]. Masę będących w użyciu wyrobów małągabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. [Mg].

3.2 Wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Szkodliwość wyrobów zawierających azbest wynika z możliwości uwalniania z nich pyłów azbestowych, które dokonuje się zazwyczaj podczas uszkodzeń mechanicznych wyrobu azbestowego. Z uszkodzonych wyrobów azbestowych, a także z niezabezpieczonych wyrobów „miękkich” pył azbestowy może uwalniać się do otoczenia samoistnie, tzn. przy wykorzystaniu minimalnych ruchów powietrza, lub w wyniku działań użytkowników, które mogą prowadzić do uszkodzenia wyrobu. Obecnie większość wyrobów zawierających azbest, zarówno „twardych” jak i „miękkich”, jest już w jakimś stopniu zużyta, więc uszkodzona, (o osłabionym spoiwie) i może z niezabezpieczonych powierzchni samoistnie uwalniać do otoczenia pył azbestowy. Pył azbestowy, w szczególności włókna respirabilne azbestowych minerałów, o długości > 5 [mm], średnicy < 3 [mm] oraz o stosunku długości do średnicy $> 3:1$, mogą powodować trwałe szkody w aparacie oddechowym ludzi, w tym choroby nowotworowe. Pył taki towarzyszył w większym lub mniejszym stopniu wszystkim wyrobom zawierającym azbest – podczas ich produkcji, podczas montażu wyrobów (wskutek ich transportu, obróbki mechanicznej), a także podczas użytkowania, gdy wyroby poddawane był tarcu, odkształcaniu lub zmianom termicznym.

W przypadku wyrobów azbestowo – cementowych, stosowanych na pokrycia dachowe i elewacje emisja pyłu na ogół jest znacznie mniejsza, niż w przypadku wyrobów „miękkich”, o ile są one prawidłowo zamontowane i właściwie eksploatowane. Ponadto, warunki, w jakich dokonuje się uwalnianie pyłu do powietrza zewnętrznego z elewacji czy dachu budynku, umożliwiają łatwe rozproszenie się pyłu w powietrzu atmosferycznym, a więc mniejszą jego szkodliwość w okresowym i przypadkowym oddziaływaniu na mieszkańców obiektu. Pył uwolniony z wyrobów „miękkich”, zazwyczaj wbudowanych w obiekt, znajduje się w powietrzu wewnętrznym, gdzie jego koncentracja w określonej kubaturze nie pozwala na szybkie rozproszenie i zmniejszenie stężenia włókien wokół osób narażonych.

Zabezpieczony powłokami malarskimi, wyrób nie emituje pyłu w ogóle, o ile ciągłość powłoki ochronnej nie jest naruszona. Ułatwione uwalnianie pyłów następuje przy silnych ruchach powietrza, przy oczyszczaniu powierzchni wyrobu przed malowaniem, przy demontażu, odspajaniu od podłoża, składowaniu zdemontowanego odpadu, przemieszczaniu go (szczególnie w transporcie samochodowym oraz podczas składowania na składowisku, zanim nie zostanie przerwany jego kontakt z powietrzem przez przykrycie odpadu ziemią).

Należy podkreślić, że wyroby azbestowe należy eliminować tylko wówczas, gdy stwarzają one zagrożenie dla zdrowia i otoczenia, tzn. materiały zawierające azbest, które na skutek różnych czynników rozpadają się, ulegają kruszeniu i w ten sposób uwalniają włókna azbestowe do powietrza. Znalazło to odbicie w stanowisku Państwowej Rady Ochrony Środowiska z dnia 12 listopada 2009 roku dotyczącym usuwania izolacji i pokryć z udziałem azbestu. Zgodnie z w/w stanowiskiem **zrywanie eternitowych osłon budynków, wielokrotnie malowanych, więc zabezpieczonych przed rozprzestrzenianiem się mikrowłókienek w otaczającym powietrzu oraz na powierzchni, skąd są wtórnie porywane do atmosfery i wdychane, jest niepotrzebne, a nawet niepożądane, ponieważ zrywanie tych osłon stanowi dopiero prawdziwe zagrożenie dla organizmu ludzkiego.** Ustawodawca, jako termin zakończenia prac związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest, wyznaczył 2032 rok. Biorąc pod uwagę, że azbest uwięziony w materiałach pokrytych powłokami farb lub osadami atmosferycznymi, nie stanowi zagrożenia, prace związane z jego eliminacją należy prowadzić rozsądnie i fachowo, zgodnie z ustalonym harmonogramem, łącząc je z modernizacją domów, rekonstrukcją dachów lub termorenowacją budynków, i prowadząc usuwanie w pierwszej kolejności tych wyrobów, które autentycznie mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka i środowiska.

Dla uniknięcia zagrożeń zdrowotnych, organizm nie powinien być ekspozowany na powietrze zanieczyszczone pyłami azbestowymi. Zagrożenia pyłem azbestowym, w postaci chorób, pojawiają się, gdy kontakt z pyłem ma charakter ciągły. Trzeba jednak pamiętać, że Światowa Organizacja Zdrowia nie podaje najmniejszej wartości dopuszczalnej dla zanieczyszczeń powietrza pyłem azbestowym, która nie jest szkodliwa dla zdrowia, gdyż odporność ludzi na czynniki szkodliwe dla zdrowia jest zróżnicowana. Należy więc przyjmować, że każdy kontakt z czynnikiem jakim jest azbest jest niekorzystny (choć nie musi on wywołać objawów chorobowych). Dlatego możliwość kontaktu z wyrobami azbestowymi należy ograniczyć do minimum.

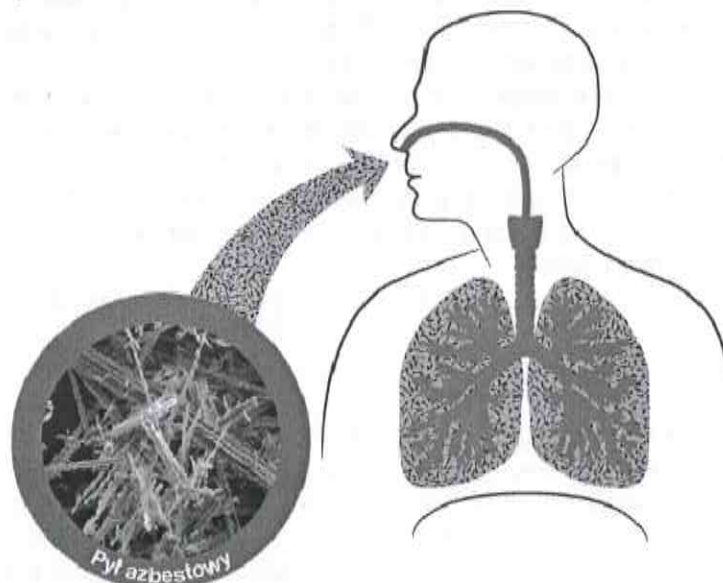
Na rodzaj szkód w organizmie wpływa:

- rodzaj azbestu,
- wymiary tworzących go włókien,
- stężenie w powietrzu włókien azbestu,
- czas trwania narażenia.

Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania emisji pylenia: przez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie (np. piły, wiertarki), wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi - najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopatrzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu.

Choroby wywoływane przez wnikanie włókien oddechowych do organizmu:

- **pylica azbestowa (azbestoza)** – jest jedną z odmian tzw. pneumoconiosis, schorzeń wynikłych z nadmiernego zapylenia płuc. Pylica azbestowa mimo, że nie jest jedyną chorobą wywołaną przez azbest, może być określana mianem zawodowej choroby pracowników azbestu. Azbestoza jest chorobą nieuleczalną.
- **mezotelioma (międzybłoniak opłucnej i otrzewnej)** - jednym z efektów zdrowotnych obserwowanych u osób narażonych na znaczące oddziaływanie azbestu jest coraz częściej rejestrowany wzrost zachorowalności na międzybłoniaki. Pojawiają się one przy narażeniu na pośrednie poziomy zanieczyszczeń powietrza określanych też poziomami parazytowymi. Rak opłucnej i rak otrzewnej są nowotworami, o których współczesna medycyna wie, że są one wywołane tylko przez azbest. Mezotelioma jest złośliwą i śmiertelną formą nowotworową. Okres inkubacji mezoteliomy może trwać 20 do 40-tu lat, ale znane są przypadki zachorowania już po 14-tu latach od pierwszego kontaktu z azbestem.
- **rak płuc** – ryzyko zachorowania na raka płuc, w odróżnieniu od mezoteliomy, jest o tyle większe, że w samych oskrzelach i oskrzelikach oprócz włókien azbestowych znajdują się inne zanieczyszczenia nie wydalone z płuc, często o charakterze rakotwórczym. W połączeniu z mechanicznymi zdolnościami włókien azbestu do cięcia komórek tkanki ludzkiej, proces tworzenia się narośli nowotworowej w wielu przypadkach jest tylko sprawą czasu.

Rys. nr 3.2-1. Przenikanie pyłu azbestowego do płuc człowieka

Źródło: <http://www.polskabezazbestu.pl>

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli

śródmiażdżowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

4. Prawidłowe postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Do obowiązków właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości, w zakresie gospodarki wyrobami zawierającymi azbest, należy:

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz ze sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”,
- przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacja) marszałkowi województwa (przedsiębiorca), odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami),
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, (dla każdego pomieszczenia, gdzie może występować azbest w różnej postaci, należy sporządzić plan kontroli jakości powietrza obejmujący pomiary stężenia azbestu. Dopuszczalne stężenia azbestu w powietrzu w środowisku pracy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 i z 2005 r. Nr 212, poz. 1769)),
- podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (na co najmniej 30 dni przed ich rozpoczęciem, a w zgłoszeniu określa się, że zabezpieczanie lub usuwanie wyrobów budowlanych zawierających azbest wykona firma specjalistyczna posiadająca zatwierdzony decyzją program gospodarki odpadami, w zakresie usuwania odpadów azbestowych z obiektów budowlanych),
- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie, wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest),
- opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest,
- zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Demontaż pokryć azbestowo - cementowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego. W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania wykonawca prac,

polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami,
- przeszkolenia przez uprawnioną jednostkę pracowników i osób bezpośrednio kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów niebezpiecznych oraz w zakresie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- przed rozpoczęciem prac opracowania szczegółowego planu usuwania wyrobów zawierających azbest, który, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zmianami) powinien obejmować w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rozwoju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - zgłoszenie zamiaru przeprowadzenia prac właściwemu organowi nadzoru budowlanego, właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu, w terminie, co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac,
- w zakresie prac:
 - izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
 - ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 [m] przy stosowaniu osłon,
 - umieszczenia tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”, w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokydolit umieszczenia tablic informacyjnych o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokydolit”,
 - zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu,
 - zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
 - stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
 - zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub, co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,

- odpajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,
- prowadzenia kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokydolit,
- codziennego zabezpieczania zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowania na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 [mm] wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1000 [kg/m³],
- zestalenie przy użyciu cementu, a następnie po utwardzeniu szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 [mm] odpadów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 [kg/m³],
- szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 [kg/m³] w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 [mm], a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie,
- utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowywania do transportu,
- oznakowanie opakowań.

Przygotowane do transportu opakowane odpady wyrobów azbestowych należy magazynować w wydzielonych miejscach na terenie prowadzonych robót, zabezpieczonych przed dostępem osób postronnych.

Odpady można przekazać tylko podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów azbestowych i transportu tych odpadów. Prawdopodobnie wykonywanych działań w tym zakresie powinna być potwierdzona kartami ewidencji i przekazania odpadów.

Wykonawca usuwający azbest zobowiązany jest złożyć pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonanych prac i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego. Oświadczenie to przechowuje się przez okres, co najmniej 5 lat. Ponadto wykonawca odpowiedzialny jest za zapakowanie i przygotowanie odpadów azbestowych do transportu.

Demontaż wyrobów azbestowych zawsze związany jest z powstawaniem odpadów. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (zgodnie z obowiązującymi przepisami, co do zasady (art. 25 ustawy o odpadach), generalnie obowiązek zapewnienia dalszego zagospodarowania wytworzonych odpadów, spoczywa na ich wytwórcy, a więc w tym wypadku na firmie prowadzącej usługę w zakresie demontażu azbestowych pokryć dachowych. Obowiązek ten „przechodzi” na właściciela nieruchomości wyłącznie w jednej sytuacji – tj. gdy umowa o świadczenie usługi wyraźnie zastrzega, że podmiot świadczący usługę nie będzie traktowany jako wytwórca odpadu. Dopiero wówczas odpowiedzialność za wytworzony odpad pozostaje przy właścicielu nieruchomości).

Dużą przeszkodą w usuwaniu azbestu i jego wyrobów jest brak środków finansowych, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia właścicielom nieruchomości usuwanie azbestu, który występuje m.in. w płytach eternitowych pokrywających dachy budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Unieszkodliwianie odpadów azbestu

Zgodnie z obowiązującym prawem (ustawa o odpadach - tekst jednolity Dz. U. Nr 185, poz. 1243 z 2010 r. z późn. zmianami), oprócz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest poprzez składowanie, odpady można również unieszkodliwiać w urządzeniach przewoźnych, w których w wysokich temperaturach niszczone będą włókna azbestowe.

Metoda MTT (Microwave Thermal Treatment)

Istota rozwiązania technicznego polega na termicznej destrukcji niebezpiecznych włókien azbestowych poprzez ich nagrzewanie energią mikrofalową. W metodzie tej po wstępnym skruszeniu (w kruszarce o specjalnej hermetyzowanej konstrukcji), mieszane są z niewielkimi ilościami substancji wspomagającej i wprowadzane

do komory reaktora mikrofalowego. W wyniku nagrzewania tej mieszaniny do wysokiej temperatury, około 900 – 1100 [°C], struktura krystaliczna włókien azbestowych ulega przemianie w formę bezpostaciową.

Unieszkodliwianie poprzez składowanie odbywa się poprzez składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub wydzielonych kwaterach na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5 [cm]. Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 [m] poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

5. Stan gospodarki odpadami azbestu w województwie kujawsko-pomorskim

Baza azbestowa

Baza azbestowa to narzędzie do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Baza jest prowadzona przez Ministerstwo Gospodarki i stanowi jedno z narzędzi monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast gromadzą informacje o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazują je do Marszałka Województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl. Każda gmina posiada odpowiedni login i hasło dzięki, którym wprowadza dane. Na wspomnianej stronie można znaleźć m.in. wiele informacji na temat azbestu, jego składowisk, firm działających w temacie azbestu (np. usuwania azbestu, transportu, szkoleń itp.)

Wg „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” na terenie województwa kujawsko-pomorskiego najczęściej wyrobów zawierających azbest występuje w postaci płyt azbestowo-cementowych, stosowanych w budownictwie oraz w postaci rur azbestowo-cementowych stosowanych w sieciach wodno-kanalizacyjnych. Na koniec 2010 r. zinwentaryzowano do unieszkodliwienia 287 394,2 [Mg] wyrobów zawierających azbest, w tym 270 662,9 [Mg] w postaci płyt azbestowo cementowych stosowanych w budownictwie.

W roku 2010 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego:

- wytworzono 29 697,4 [Mg] odpadów zawierających azbest,
- poddano unieszkodliwieniu 11 086,7 [Mg] odpadów zawierających azbest.

Tabela nr 5-1. Rodzaje i ilości odpadów zawierających azbest wytwarzanych odzyskiwanych i unieszkodliwianych
w województwie kujawsko-pomorskim w 2010 r.

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017
z perspektywą na lata 2018-2023

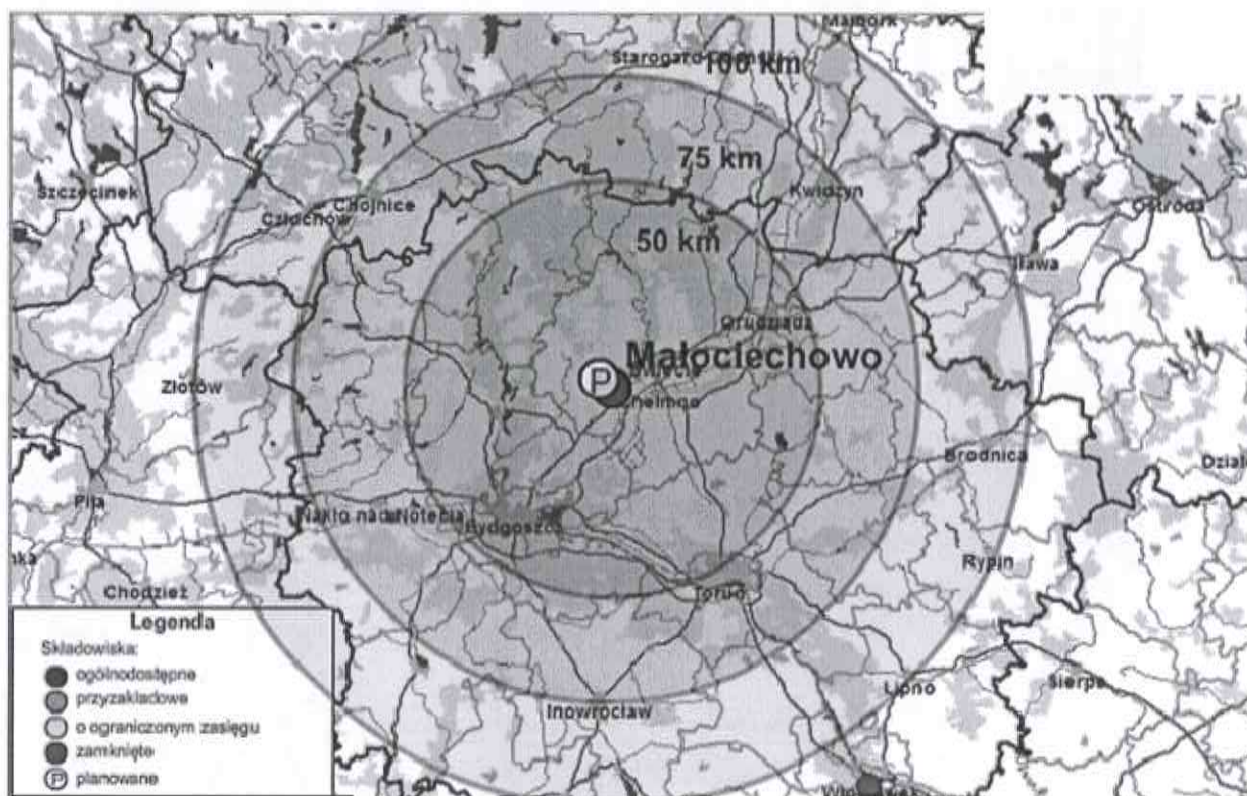
Kod odpadu	Nazwa odpadu	Wytwarzanie [Mg]	Odzysk [Mg]	Unieszkodliwianie [Mg]
1	2	3	4	5
170601*	Materiały izolacyjne zawierające azbest	3,542	0,000	1 007,746
170603*	Inne materiały izolacyjne zawierające substancje niebezpieczne	0,000	0,000	0,000
170605*	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	29 693,814	0,000	10 078,991
Razem		29 697,356	0,000	11 086,737

Natomiast na stronie internetowej Bazy azbestowej (<http://www.bazaazbestowa.pl>) aktualną (na październik 2012 r.) ilość zinwentaryzowanych odpadów azbestowych w województwie kujawsko-pomorskim podano jako 249 485,017 [Mg]. Poniżej tabela ukazująca stan gospodarki odpadami zawierającymi azbest w województwie kujawsko-pomorskim na podstawie danych zaczerpniętych z <http://www.bazaazbestowa.pl>.

Tabela nr 5-2 Masa wyrobów zawierających azbest w województwie kujawsko-pomorskim
wg danych bazy azbestowej październik 2012 r.

Województwo	Wyroby zinwentaryzowane [Mg]			Wyroby unieszkodliwione [Mg]			Pozostałe do unieszkodliwienia [Mg]		
Kod i nazwa	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
04 Kujawsko-pomorskie	249485,017	230307,197	19177,820	2112,889	1785,221	327,668	247372,128	228521,975	18850,152

Najbliższe składowisko odpadów zawierających azbest znajduje się w Małociechowie (gmina. Pruszcz) około 35 [km] na północny-wschód od Bydgoszczy. W roku 2010 na składowisku odpadów w Małociechowie unieszkodliwiono 11 086,7 [Mg]. Pojemność całkowita składowiska odpadów w Małociechowie wynosi 128 276,7 [m³] natomiast wolna pojemność składowiska – 77,4 [%].

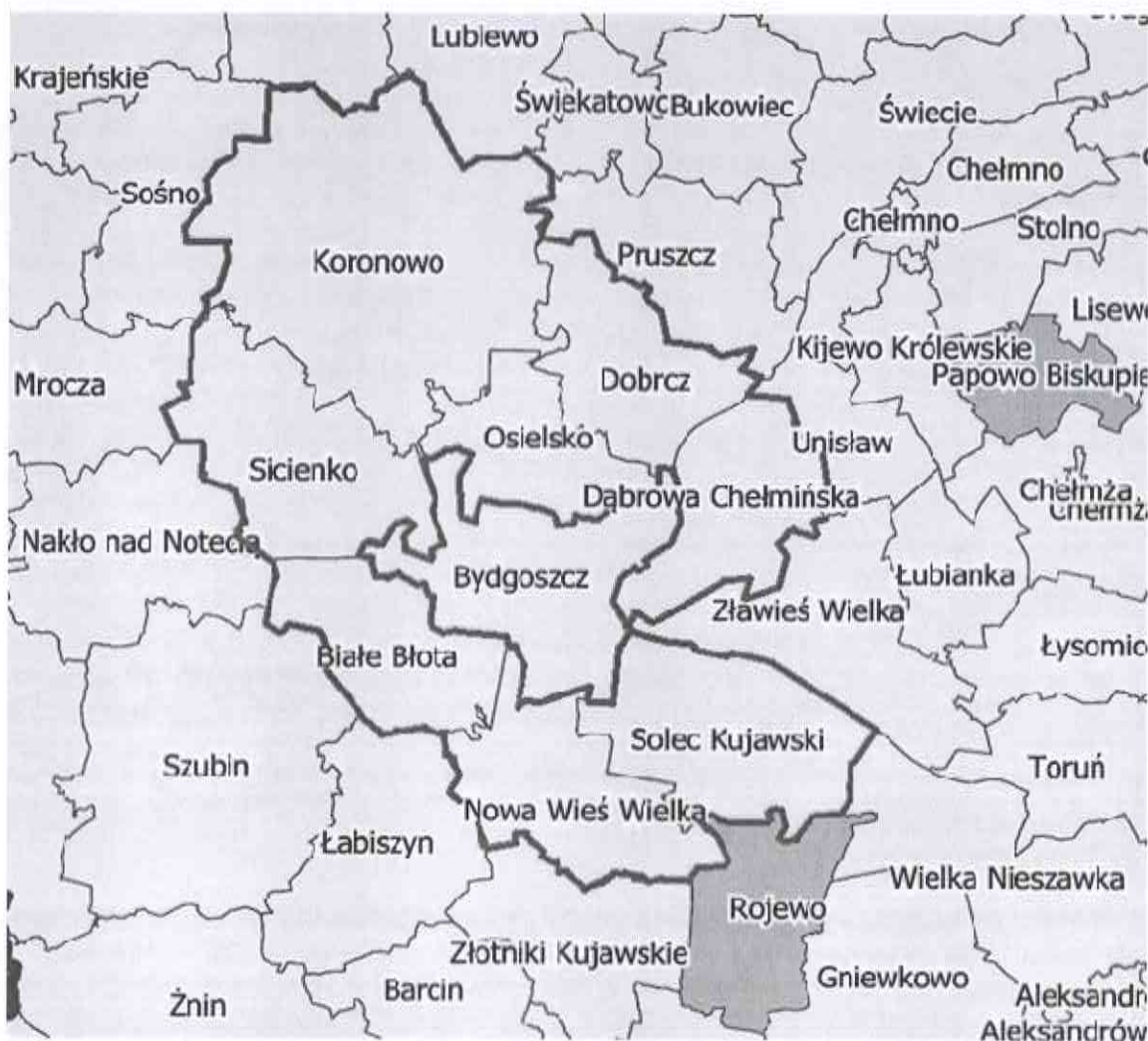
Rys. nr 5-1. Położenie składowiska w Malborku

Źródło: <http://www.bazaazbestowa.pl>

W województwie kujawsko – pomorskim istnieje jeszcze również składowisko wyrobów azbestowych we Włocławku, lecz funkcjonujące wyłącznie na potrzeby zakładów ANVIL S.A., zamknięte w 2007 r.. Natomiast Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Bycz – Teodorowo w miejscowości Bycz, gmina Piotrków Kujawski wg danych bazy Azbestowej przewidziano do uruchomienia w 2012 r. (składowisko w 2011 roku otrzymało pozwolenie zintegrowane oraz zatwierdzenie instrukcji eksploatacji – w budowie). Planuje się również uruchomienie składowiska odpadów w miejscowości Wawrzynki, gm. Żnin oraz w powiecie lipnowskim i grudziądzkim.

Poniżej na mapie przedstawiono fragment mapy gmin w Polsce, które na bieżąco pracują w bazie azbestowej. Kolorem szarym odznaczono gminy pracujące w bazie, natomiast kolorem lososowym gminy, które nie dokonują wpisów. Na czerwono została zaznaczona granica powiatu bydgoskiego.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, gmina Dobrcz nie prowadzi wpisów do bazy azbestowej na temat danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, będących własnością osób fizycznych. Jednakże przedkłada do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie w terminie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, według stanu na dzień 31 grudnia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania Marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 Nr 124 poz. 1033).

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu wprowadza do bazy azbestowej EKOFOL II SA informacje dotyczące osób prawnych na podstawie zgłoszeń pochodzących od tych podmiotów oraz danych z gminnych inwentaryzacji, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011r. Nr 8 poz. 31). Informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, podlegają corocznej aktualizacji przez osoby prawne w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku. Stąd też w bazie azbestowej dane o gminie Dobrcz dotyczą tylko informacji odnośnie osób prawnych, które wprowadza Urząd Marszałkowski w Toruniu.

Przedsiębiorcy zajmujący się problematyką azbestu zarówno praca z samymi odpadami, jak również edukacją z rejonu województwa kujawsko-pomorskiego zostali ujęci w poniższej tabeli.

Tabela nr 5-3. Wykaz przedsiębiorców z terenu województwa kujawsko-pomorskiego pracujących z azbestem
wg danych www.bazaazbestowa.pl

L.p.	Nazwa	Gmina	Miejscowość	Praca z azbestem	Transport odpadów zawierających azbest	Identyfikacja azbestu w wyrobach	Oznaczanie zawartości azbestu	Szkolenia w zakresie azbestu	Programy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Zakład Sozotechniki	Bydgoszcz	Bydgoszcz	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK
2	Zakład Ogólnobudowlany	Inowrocław	Inowrocław	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
3	EKO-UTIL S.C.	Rypin	Rypin	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
4	P.P.H.U DACH-MAX MATEUSZ KUŹMIŃSKI	Bydgoszcz	Bydgoszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
5	Zakład Gospodarki Komunalnej "GRONEKO"	Lubanie	Mikorzyn	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE
6	FULL Usługi Produkcja Handel	Sępólno Krajeńskie	Sępólno Krajeńskie	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK
7	ZAKŁAD OGÓLNOBUDOWLANY UTYLIZACJA ODPADÓW PAWEŁ LEWANDOWSKI	Piotrków Kujawski	Bycz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
8	PPHU ABBA-EKOMED Sp. z o.o.	Toruń	Toruń	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
9	F.U.H. ESBUD Edmund Stokłosa	Toruń	Toruń	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
10	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Włocławku	Włocławek	Włocławek	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	NIE
11	EUROPOL	Pruszcz	Pruszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
12	ECO-POL Sp. z o.o.	Pruszcz	Pruszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
13	P.P.H.U. AGMAN Urszula Mańkus	Rypin	Rypin	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
14	FHU NATURA Marek Michałowski	Bydgoszcz	Bydgoszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
15	BIOPROJEKT	Golub-Dobrzyń	Golub-Dobrzyń	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE

Tabela nr 5-3. Wykaz przedsiębiorców z terenu województwa kujawsko-pomorskiego pracujących z azbestem wg danych www.bazaazbestowa.pl

L.p.	Nazwa	Gmina	Miejscowość	Praca z azbestem	Transport odpadów zawierających azbest	Identyfikacja azbestu w wyrobach	Oznaczanie zawartości azbestu	Szkolenia w zakresie azbestu	Programy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	F.H.U. GAJA s.c. Kleps Aneta Lipski Marian	Rypin	Rypin	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
17	ABRA Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe	Toruń	Toruń	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE
18	F. U. H. Wod-Przem	Toruń	Toruń	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE
19	T.K.J. Matuszewski spółka jawna	Grudziądz	Grudziądz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
20	PW ROBAC	Bydgoszcz	Bydgoszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
21	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GOTBUD	Złotniki Kujawskie	Złotniki Kujawskie	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
22	F.U.H. EKOPOL	Czernikowo	Czernikowo	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
23	AZ-BUD	Bydgoszcz	Bydgoszcz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE
24	Azbest Complex Angelika Mejjier	Więcbork	Więcbork	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE	NIE
25	ALBEKO SP.J.	Skrwilno	Skrwilno	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE

Na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu publikowane są aktualne wykazy podmiotów, które uzyskały decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami w zakresie m. in. wytwarzania odpadów zawierających azbest..

6. Omówienie stanu realizacji przyjętych w Planie celów i działań w powiecie bydgoskim

6.1 Działania Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy w zakresie gromadzenia danych na temat azbestu i jego wyrobach

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” oraz „Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” nakładają na jednostki samorządowe, w tym powiat, zadania mające na celu gromadzenie danych oraz koordynowanie prac związanych z unieszkodliwianiem azbestu i jego wyrobów. W tym celu Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy prowadziło regularną korespondencję z Wójtami i Burmistrzami miast i gmin z terenu powiatu bydgoskiego. Pismem z dnia 16.02.2010 r. znak: OŚ.1.0714/2/2010 wystąpiono do wszystkich gmin z terenu powiatu bydgoskiego, z prośbą o pisemną informację na temat posiadanych przez jednostki samorządu gminnego danych dotyczących ilości oraz rozmieszczenia azbestu na terenie poszczególnych gmin.

W w/w piśmie poruszono następujące kwestie:

- Czy gmina posiada gminny program usuwania azbestu (jako dokument odrębny od planu gospodarki odpadami); bądź też - w jakim zakresie zagadnienie dotyczące gospodarowania azbestem jest regulowane w gminnym planie gospodarki odpadami?
- Ile wyrobów zawierających azbest znajduje się na terenie gminy; jaka część tych wyrobów została już usunięta?
- Jaką część, z ogólnej masy wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy, stanowią wyroby azbestowe o charakterze budowlanym; a jaką część stanowią wyroby azbestowe pozostałych typów (jakie to są typy?).
- Proszę o uszczegółowienie wskazania na temat wyrobów zawierających azbest (o ile gmina posiada poniższe dane), poprzez podanie informacji dotyczącej ilości wyrobów zawierających azbest, na terenie danej gminy, występujących w:
 - budynkach mieszkalnych i gospodarczych,
 - objektach użyteczności publicznej,
 - objektach przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą,
 - objektach pozostałych, w tym ilości rur azbestowo - cementowych.
- Czy gmina dysponuje danymi na temat stopnia pilności usunięcia poszczególnych wyrobów zawierających azbest, z obiektów o których mowa powyżej? Jeśli tak, to proszę wskazać te obszary w obrębie gminy, na których występują wyroby zawierające azbest o najwyższym stopniu pilności do usunięcia, a tym samym stwarzające największe zagrożenie zdrowotne dla mieszkańców w związku z możliwością uwalniania włókien azbestowych?
- Czy w związku z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest, gmina posiada jakiegokolwiek plany sytuacyjne, które obrazowałyby rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest w obrębie danej gminy; w tym również z uwzględnieniem stopnia pilności ich usunięcia? Jeśli tak, wówczas proszę o przesłanie takich planów sytuacyjnych?
- Jeśli gmina posiada informacje, o których mowa powyżej, wówczas proszę wskazać - na jakiej podstawie gmina zgromadziła te informacje - tj. spis z natury prowadzony przez pracowników gminy, czy też informacja od osób fizycznych (właścicieli nieruchomości), czy też informacja od organów nadzoru budowlanego?
- Istotnym jest również - jak przebiega proces inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, związany z obowiązkiem osób fizycznych do składania organom gminy, corocznych sprawozdań dotyczących ilości i miejsc występowania wyrobów zawierających azbest. Ile osób, jak dotąd, złożyło informacje, o których mowa powyżej?

- Czy gmina realizuje obecnie (bądź też przewiduje realizację w najbliższym czasie) jakiegokolwiek działania o charakterze organizacyjnym, inwestycyjnym lub edukacyjnym - w związku z usuwaniem wyrobów zawierających azbest?
- Jeśli tak, to proszę wskazać jakie to są działania i jakie są ich koszty? Proszę również wskazać źródło pochodzenia środków finansowych na pokrycie kosztów realizacji w/w działań (tj. środki własne gminy, środki prywatne osób fizycznych lub przedsiębiorców, inne źródła „zewnętrzne” np. pomoc finansowa ze środków Unii Europejskiej)? W w/w wskazaniu proszę uwzględnić koszty:
 - diagnozy stanu użytkowania wyrobów,
 - koszty zabezpieczenia wyrobów,
 - koszty demontażu, usuwania wyrobów,
 - koszty transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
 - koszty edukacji.
- Czy w ramach w/w działań gmina realizuje „pomoc” dla mieszkańców, związaną z odbiorem - na swój koszt - wyrobów zawierających azbest po ich demontażu z obiektów? Jeśli tak, to proszę wskazać, gdzie tego typu odpady są przekazywane?
- Czy gmina oferuje jakiegokolwiek „wsparcie” finansowe dla mieszkańców w zakresie demontażu wyrobów zawierających azbest? Jeśli tak, wówczas proszę wskazać - jaką formę ma to wsparcie i jakie są zasady jego przyznawania?
- Czy gmina posiada wiedzę na temat jakichkolwiek działań (czy też inicjatyw) społeczności lokalnych związanych z usuwaniem azbestu? Jeśli tak, to jakie to są działania i gdzie są one realizowane?
- Czy problematyka azbestu jest w jakikolwiek inny sposób regulowana, czy też reprezentowana w prawie miejscowym gminy (poza informacjami zawartymi w gminnym planie gospodarki odpadami czy też gminnym programie usuwania azbestu)?
- Czy gmina posiada dostęp do wojewódzkiej bazy danych azbestowych i czy wprowadzane są tam dane dotyczące wyrobów azbestowych na terenie gminy?
- Jakie - zdaniem gminy - obszary działań związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, wymagałyby współpracy organów gminy z organami powiatu? W jakim zakresie ta „współpraca” miałaby być realizowana?

W okresie od 04.03.2010 r. do 25.03.2010 r. poszczególne gminy przesyłały informacje zwrotne w w/w zakresie. Ze zgromadzonych danych wynikało, że stan inwentaryzacji w/w wyrobów azbestowych, był niewystarczający. Przekazane przez poszczególne gminy informacje miały charakter jedynie szacunkowy i oparte były w głównej mierze na nielicznych informacjach złożonych przed właściwym Wójtem lub Burmistrzem, przez pojedynczych mieszkańców lub podmioty gospodarcze, z terenów poszczególnych gmin.

Jedyną gminą, która przeprowadziła do marca 2010 pełną inwentaryzację azbestu na swoim terenie była gmina Białe Błota. Gmina ta również zleciła opracowanie odrębnego dokumentu stanowiącego „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Białe Błota”, który został przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/423/2009 Rady Gminy Białe Błota z dnia 10.11.2009 r.

Z uwagi na fakt, iż informacje przedłożone przez pozostałe gminy były dość ubogie oraz o dużym stopniu ogólności, stąd też pismem z dnia 20.04.2010 r. znak: OS.I.0714/2/2010 ponownie zwrócono się do Wójtów oraz Burmistrzów gmin z terenu powiatu bydgoskiego (z wyłączeniem gminy Białe Błota) z prośbą o podjęcie - wspólnie ze służbami budowlanymi oraz sołtysami - działań które umożliwiłyby dokonanie faktycznej i możliwie jak najpełniejszej inwentaryzacji wyrobów azbestowych; z uwzględnieniem informacji dotyczących ilości występujących wyrobów azbestowych (wyrażonej w [m²] oraz w [Mg]), a także przy uwzględnieniu wskazania rodzaju obiektów budowlanych na jakich wyroby te występują (tj. budynkach mieszkalnych i gospodarczych; obiektach użyteczności publicznej, czy też obiektach przemysłowych) oraz z określeniem stopnia pilności usunięcia poszczególnych wyrobów.

Odpowiedzi na w/w wezwanie, ze strony poszczególnych gmin spływały do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy w okresie od 06.09.2010 r. do 15.11.2010 r. W związku z faktem, że w/w dane pochodziły z roku 2010, pismem z dnia 18.01.2012 r. wystapiono ponownie do poszczególnych gmin, z prośbą o informację na temat aktualnego, zinwentaryzowanego stanu azbestu i wyrobów zawierających azbest. Poszczególne gminy składały odpowiedzi na w/w wezwanie, do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, w pismach w okresie od dnia 28.03.2012 r. do dnia 21.05.2012 r. oraz uzupełniając w październiku 2012 r. Aby dane były jak najbardziej aktualne wystapiono również do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego w Toruniu Departament Środowiska o udostępnienie danych z bazy azbestowej.

Inne działania

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy prowadzi również edukację ekologiczną w zakresie azbestu i jego wyrobów (zasady usuwania, transportu, utylizacji, pozyskiwania funduszy) na zebraniach i spotkaniach z sołtysami, burmistrzami i wójtami. Prowadzono również czynności w zakresie rozpatrywania wniosków oraz udzielania decyzji na rzecz podmiotów gospodarczych, dotyczących zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie transportu oraz zbierania odpadów azbestowych, w trybie art. 28 ustawy o odpadach.

6.2 Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu bydgoskiego

6.2.1 Aktualny stan w gminach

Gmina Białe Błota - przeprowadzono pełną inwentaryzację wyrobów azbestowych w roku 2009 – pierwsza z gmin powiatu bydgoskiego ziemskiego, która wypełniała obowiązek. Gmina Białe Błota zleciła opracowanie odrębnego dokumentu stanowiącego „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Białe Błota”, który został przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/423/2009 Rady Gminy Białe Błota z dnia 10.11.2009 r. Ponadto gmina przedłożyła również „Sprawozdanie z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest”. Wójt Gminy Białe Błota regularnie przesyła informacje dotyczące stanu wyrobów azbestowych w gminie. W ramach realizacji „Programu ...” organizowany jest bezpłatny odbiór odpadów zawierających azbest, z posesji indywidualnych. Środki na ten cel pochodzą z budżetu gminy. Osoba zainteresowana bezpłatnym odbiorem odpadów azbestu przez Gminę musi złożyć w tej sprawie stosowny wniosek.

Gmina Dąbrowa Chełmińska – z danych tych przekazanych do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy wynika, że na terenie gminy Dąbrowa Chełmińska w czerwcu 2011 r. na zlecenie gminy została przeprowadzona inwentaryzacja azbestu poprzez spis z natury. We wrześniu 2011 r. opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dąbrowa Chełmińska”. Gmina udziela również dofinansowania dla mieszkańców gminy – osoby fizyczne, ponadto prowadzi usuwanie wyrobów zawierających azbest, pochodzących z budynków mieszkalnych i gospodarczych. Podjęto w tej sprawie uchwałę nr XVIII.161.2012 Rady Gminy Dąbrowa Chełmińska z dnia 21 czerwca 2012 r.

Gmina Dobrcz - nie posiada obecnie gminnego programu usuwania azbestu, a zakres w jakim zagadnienie to zostało poruszone w gminnym programie gospodarowania odpadami jest dość ogólny. Informacje o ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy Dobrcz przesłano do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, lecz nie podano informacji na temat lokalizacji poszczególnych obiektów budowlanych, na których stwierdzono występowanie wyrobów azbestowych (tj. z określeniem numeru działki lub adresu lub podziałem na sołectwa). Nie określono również rodzaju stwierdzonych wyrobów azbestowych, nie określono też stopnia pilności do usunięcia poszczególnych wyrobów azbestowych. Gmina uruchomiła dotację na demontaż, odbiór, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z terenu gminy Dobrcz ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Gmina Koronowo – posiada opracowany w 2010 r. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Koronowo”. Corocznie gmina aktualizuje dane (WBDA) Wojewódzkiej Bazy Danych Azbestowych na podstawie złożonych przez właścicieli nieruchomości informacji o posiadaniu wyrobów zawierających azbest. W wyniku przetargu zostanie wyłoniona firma, która w ramach uzyskanej dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (WFOŚiGW) zdemontuje, usunie i przewiezie do unieszkodliwienia na wysypisko azbest z dwudziestu sześciu nieruchomości. Uruchomiono środki pomocowe z budżetu gminy oraz WFOŚiGW na dofinansowanie demontażu, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Akcja informacyjna, rozwieszanie plakatów, udostępnianie informacji na stronie Miasta i Gminy Koronowo, rozdawanie ulotek, tworzenie informacji i obwieszczeń o konieczności inwentaryzacji i wyrobów zawierających azbest oraz szkodliwości tych wyrobów to przykłady działań gminy w tym temacie.

Gmina Nowa Wieś Wielka - inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy została przeprowadzona w październiku 2011 roku. Gmina opracowała „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Nowa Wieś Wielka”, przyjęty uchwałą Rady Gminy Nowa Wieś Wielka Nr VII/147/12 z dnia 26 kwietnia 2012 r. Gmina oferuje również bezpłatny odbiór odpadów zawierających azbest od osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami.

Gmina Osielsko - nie posiada programu usuwania azbestu, jako odrębnego dokumentu - dane te są uwzględnione wyłącznie w gminnym planie gospodarki odpadami. W okresie od 1 czerwca do 29 września 2010 r. na terenie gminy Osielsko została przeprowadzona, wspólnie z sołtysami i prezesami ROD, faktyczna inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest., która jest corocznie aktualizowana. Gmina udzielenia też dofinansowania w związku z demontażem, transportem i utylizacją azbestu.

Gmina Sicienko – posiada dokumentację pt. „Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Sicienko” z 2010 r. oraz „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sicienko na lata 2010 - 2032” wraz z „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sicienko na lata 2010 - 2032”.

Rada Gminy Sicienko podjęła Uchwałę Nr VII/54/11 z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia regulaminu przyznawania dofinansowania w związku z usuwaniem wyrobów zawierających azbest pochodzących z pokryć dachowych budynków położonych na terenie Gminy Sicienko w latach 2011 - 2013. Gmina wystąpiła również z wnioskiem o dofinansowanie dla mieszkańców na usunięcie i utylizację azbestu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu i uzyskała dotację. Udzieliła również dotacji ze środków własnego budżetu.

Gmina Solec Kujawski - posiada projekt „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Solec Kujawski na lata 2011-2032”, który oczekuje na uchwalenie. W czerwcu 2011 r. została przeprowadzona inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest poprzez spis z natury.

Poniżej zestawienie najważniejszych informacji dotyczących zaawansowania prac w zakresie usuwania azbestu w poszczególnych gminach powiatu bydgoskiego.

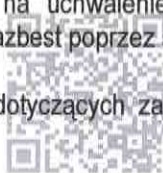

Tabela nr 6.2.1-1. Stan zaawansowania prac w zakresie usuwania azbestu w poszczególnych gminach

L.p.	Gmina	Czy w gminie była przeprowadzona pełna inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest	Aktualność danych przesłanych do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy	Czy gmina posiada Program usuwania azbestu?	Czy gmina udziela wsparcia lub pomocy finansowej w zakresie usuwania azbestu?
1	2	3	4	5	6
1	Białe Błota	tak	31.12.2011 r.	tak	tak
2	Dąbrowa Chełmińska	tak	30.06.2011 r.	tak	tak
3	Dobrcz	nie	08.05.2012 r.	nie	tak
4	Koronowo	tak	27.03.2012 r.	tak	tak
5	Nowa Wieś Wielka	tak	20.04.2012 r.	tak	tak
6	Osielsko	tak	29.02.2012 r.	nie	tak
7	Sicienko	tak	31.12.2011 r.	tak	tak
8	Solec Kujawski	tak	20.04.2012 r.	tak (posiada projekt)	nie

Z powyższej tabeli wynika, iż większość gmin powiatu bydgoskiego posiada pełną inwentaryzację azbestu i jego wyrobów, program usuwania azbestu, jak również udziela pomocy mieszkańcom w zakresie jego usuwania z terenu posesji. Jedynie gmina Dobrcz nie posiada w pełni przeprowadzonej inwentaryzacji, ani programu usuwania azbestu.

Dane ilościowe

Dane liczbowe dotyczące ilości azbestu i jego wyrobów na terenie powiatu bydgoskiego zostały oparte o:

- materiały przekazane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego w Toruniu,
- materiały przekazanych przez gminy powiatu bydgoskiego, w tym gminne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- zasoby danych <http://www.bazaazbestowa.pl>

Poniżej w tabeli nr 6.2.1-2 przedstawiono ilości zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego oraz pozostałego do usunięcia azbestu i jego wyrobów w powiecie bydgoskim i poszczególnych gminach. Dane pochodzą z dostępnych publicznie zasobów <http://www.bazaazbestowa.pl> oraz są aktualne na listopad 2012 r.

Tabela nr 6.2.1-2. Zasoby azbestu na terenie powiatu bydgoskiego

Powiat bydgoski /gminy	Azbest i jego wyroby [Mg]								
	Zinwentaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do usunięcia		
	razem	os. fiz.	os. prawne	razem	os. fiz.	os. prawne	razem	os. fiz.	os. prawne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Powiat bydgoski	16697,308	15797,799	899,509	148,969	95,564	53,405	16548,34	15702,24	846,105
Białe Błota	656,882	656,882	0	0	0	0	656,882	656,882	0
Dąbrowa Chełmińska	1731,115	1682,728	48,387	7,43	7,43	0	1723,685	1675,298	48,387
Dobrcz	1,287	0	1,287	0	0	0	1,287	0	1,287
Koronowo	8263,848	8151,472	112,376	25,951	23,971	1,98	8237,897	8127,501	110,396
Nowa Wieś Wielka	1651,488	1592,074	59,414	44,198	44,198	0	1607,29	1547,876	59,414
Osielsko	978,011	941,81	36,201	24,888	1,84	23,048	953,123	939,97	13,154
Sicienko	2339,485	2336,86	2,625	9,16	9,16	0	2330,325	2327,7	2,625
Solec Kujawski	1075,193	435,974	639,219	37,342	8,965	28,377	1037,851	427,009	610,842

Zinwentaryzowane zasoby azbestu i jego wyrobów w powiecie bydgoskim (stan na listopad 2012 r.) wynoszą ok. 16697 [Mg], z czego do tej pory unieszkodliwiono ok. 149 [Mg], czyli zaledwie ok. 0,89 [%]. Średnie nagromadzenie azbestu w gminach to ok. 2087 [Mg/gminę], jednakże z powyższej tabeli wynika, iż największą ilość zinwentaryzowano w gminie Koronowo tj. ok. 8264 [Mg] i stanowi ona ok. 50 [%] ilości całkowitej dla powiatu. Ilość zinwentaryzowanego azbestu w gminie Koronowo jest ok. cztery razy większa niż średnia dla powiatu. Największą ilość azbestu i jego wyrobów, jak do tej pory unieszkodliwiono w gminach Solec Kujawski ok. 3,5 [%] oraz Nowa Wieś Wielka i Osielsko ok. 2,5 [%] nagromadzonej masy. W strukturze powiatu, jako właściciele posesji z zalegającym azbestem, przeważają osoby fizyczne tj. ok. 95 [%], podobnie sytuacja wygląda w gminach z wyjątkiem gminy Solec Kujawski. Tutaj osoby fizyczne stanowią zaledwie 40 [%] właścicieli azbestu i wyrobów zawierających azbest, a pozostała ilość należy do osób prawnych. Jeśli chodzi o unieszkodliwianie azbestu i jego wyrobów w powiecie przeważają nieznacznie osoby fizyczne ok. 64 [%]. W gminach Dąbrowa Chełmińska, Koronowo, Nowa Wieś Wielka oraz Sicienko blisko lub równo 100 [%] udział osób unieszkodliwiających to osoby fizyczne, natomiast w gminach Solec Kujawski i Osielsko sytuacja wygląda odwrotnie.

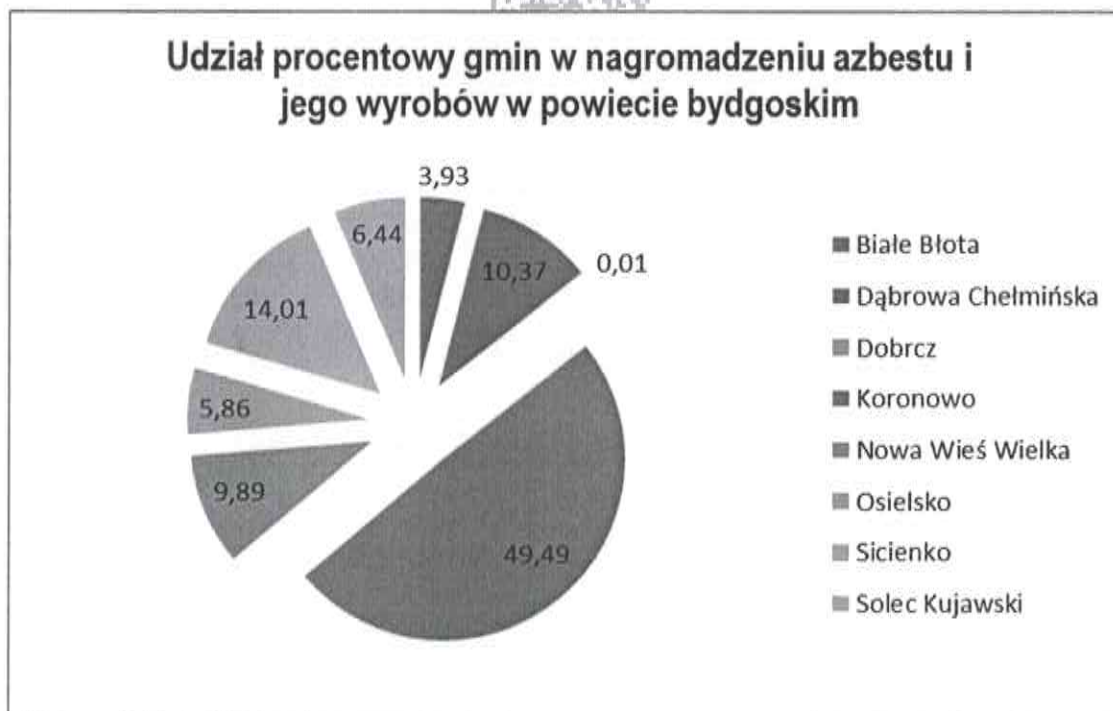

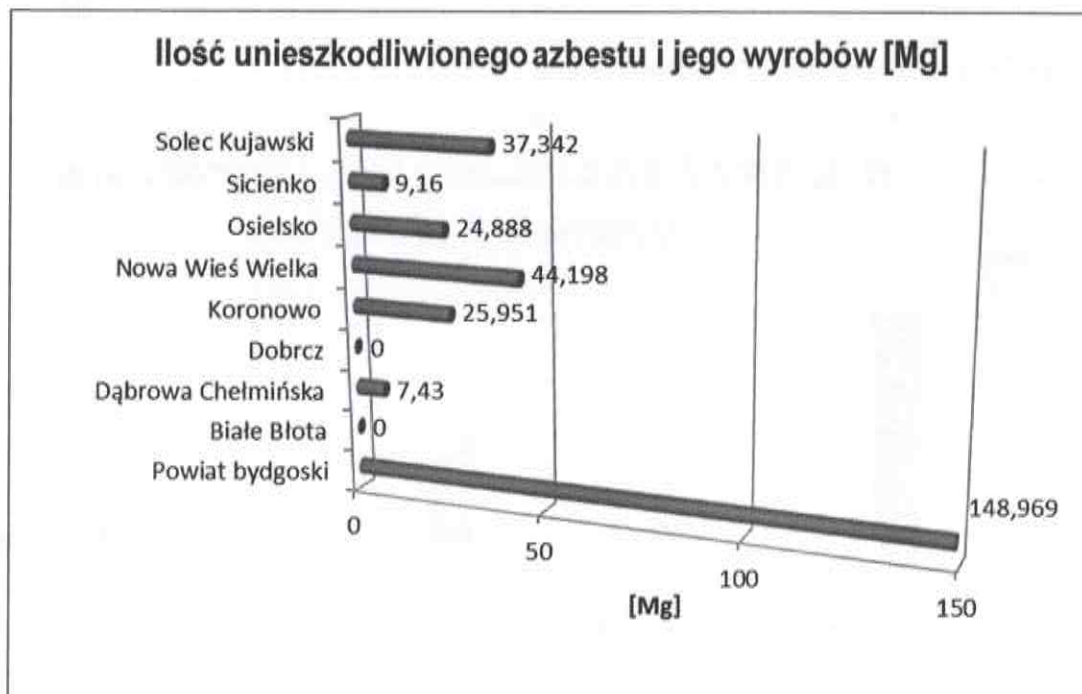
Poniżej wykresy obrazujące graficznie uzyskane wyniki.

Wykres nr 6.2.1 – 1. Nagromadzenie azbestu i jego wyrobów w powiecie bydgoskim

Wykres nr 6.2.1-2. Udział procentowy gmin w nagromadzeniu azbestu i jego wyrobów w powiecie bydgoskim

Wykres nr 6.2.1-3. Ilość unieszkodliwianego azbestu i jego wyrobów [Mg]

Poniższe dane ujęte w tabeli nr 6.2.1-3 pochodzą z bazy azbestowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Poszczególne gminy powiatu bydgoskiego dokonują wpisów w bazie, o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie w terminie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, według stanu na dzień 31 grudnia, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania Marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 Nr 124 poz. 1033).

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu wprowadza do bazy azbestowej EKO FOL II S.A. informacje dotyczące osób prawnych na podstawie zgłoszeń pochodzących od tych podmiotów oraz danych z gminnych inwentaryzacji, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011r. Nr 8 poz. 31). Informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone podlegają corocznej aktualizacji przez osoby prawne w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku. Pod tabelą legenda z oznaczeniami w niej użytymi.

Tabela nr 6.2.1-3. Dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami

Nazwa Gminy	Właściciel osoba , Fizyczne =1, prawna = 0	Rok usunięcia wyrobu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Stopień pilności	Liczba rekordów	Zinwentaryzowane [Mg]	Unieszkodliwione [Mg]	Pozostałe [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Białe Błota	1	0	5	2	1	47	84,721	0	84,721
	1	0	5	2	2	255	510,0048	0	510,0048
	1	0	5	2	3	28	62,156	0	62,156
Dąbrowa Chełmińska	0	0	1	2	3	12	20,3588	0	20,3588
	0	0	2	2	3	10	28,028	0	28,028
	1	0	1	1	1	2	5,72	0	5,72
	1	0	1	2	1	40	90,6972	0	90,6972
	1	0	1	2	2	192	454,96	0	454,96

Tabela nr 6.2.1-3. Dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami

Nazwa Gminy	Właściciel osoba , Fizyczne =1, prawna = 0	Rok usunięcia wyrobu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Stopień pilności	Liczba rekordów	Zinwentaryzowane [Mg]	Unieszkodliwione [Mg]	Pozostałe [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	0	1	2	3	59	155,177	0	155,177
	1	0	2	1	1	1	2,2	0	2,2
	1	0	2	2	1	34	65,989	0	65,989
	1	0	2	2	2	118	260,403	0	260,403
	1	0	2	2	3	22	53,856	0	53,856
	1	0	3	2	1	1	10,846	0	10,846
	1	0	5	1	1	1	1,1	0	1,1
	1	0	5	2	1	13	59,2735	0	59,2735
	1	0	5	2	2	93	361,6965	0	361,6965
	1	0	5	2	3	7	31,9	0	31,9
	1	0	5	4	1	1	120	0	120
	1	2011	2	2	1	1	0,99	0,99	0
	1	2011	2	2	3	1	2,42	1,8	0,62
	1	2011	5	2	2	1	2,2	1,8	0,4
	1	2012	2	2	2	1	3,3	2,84	0,46
Dobrcz	0	0	1	2	3	1	1,287	0	1,287
Koronowo	0	0	1	2	2	30	60,621	0	60,621
	0	0	1	2	3	2	2,86	0	2,86
	0	0	2	2	3	8	17,05	0	17,05
	0	0	3	2	2	1	3,3	0	3,3
	0	0	4	2	1	6	16,5	0	16,5
	0	0	4	2	3	1	1,65	0	1,65
	0	0	5	2	1	2	5,775	0	5,775
	0	0	5	2	3	2	2,64	0	2,64
	0	2011	4	2	3	1	1,98	1,98	0
	1	0	1	1	1	5	12,98	0	12,98
	1	0	1	2	1	1006	3501,855	0	3501,855
	1	0	1	2	2	3	4,719	0	4,719
	1	0	2	1	1	4	11,284	0	11,284
	1	0	2	2	1	950	4192,357	0	4192,357
	1	0	2	2	2	1	0,11	0	0,11
	1	0	2	2	3	1	0,792	0	0,792
	1	0	4	2	1	11	6,105	0	6,105
	1	0	5	1	1	1	0,33	0	0,33
	1	0	5	1	3	1	6,38	0	6,38
	1	0	5	2	1	16	32,12	0	32,12
	1	0	5	2	2	2	7,612	0	7,612
	1	0	5	2	3	146	346,5446	0	346,5446

Tabela nr 6.2.1-3. Dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami

Nazwa Gminy	Właściciel osoba , Fizyczne =1, prawna = 0	Rok usunięcia wyrobu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Stopień pilności	Liczba rekordów	Zinwentaryzowane [Mg]	Unieszkodliwione [Mg]	Pozostałe [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	2011	1	2	1	10	22,663	18,351	4,312
	1	2011	5	2	3	1	5,62	5,62	0
Nowa Wieś Wielka	0	0	1	2	3	7	27,269	0	27,269
	0	0	2	2	3	13	20,691	0	20,691
	0	0	3	2	3	1	6,13052	0	6,13052
	0	0	5	2	3	2	1,8733	0	1,8733
	0	0	5	13	3	1	3,45	0	3,45
	1	0	1	1	3	1	2,948	0	2,948
	1	0	1	2	3	340	617,298	0	617,298
	1	0	2	1	3	2	2,761	0	2,761
	1	0	2	2	3	484	853,039	0	853,039
	1	0	5	2	3	93	71,83	0	71,83
	1	2011	1	2	3	3	5,038	5,038	0
	1	2011	2	2	3	1	0,396	0,396	0
	1	2011	5	1	3	1	0,33	0,33	0
	1	2011	5	2	3	28	38,434	38,434	0
Osielsko	0	0	2	2	3	2	1,386	0	1,386
	0	0	4	2	3	1	1,232	0	1,232
	0	0	5	2	2	1	3,33586	0	3,33586
	0	2011	1	2	3	1	3,6	3,6	0
	0	2011	5	1	1	2	1,55749	1,557	0
	0	2011	5	2	1	2	2,97275	2,973	0
	0	2011	5	3	3	1	22	14,8	7,2
	0	2011	5	11	1	2	0,1173	0,1173	0
	1	0	1	2	1	2	6,391	0	6,391
	1	0	1	2	2	10	6,974	0	6,974
	1	0	1	2	3	226	382,151	0	382,151
	1	0	2	2	2	1	0,33	0	0,33
	1	0	2	2	3	104	226,567	0	226,567
	1	0	3	2	3	2	13,42	0	13,42
	1	0	4	2	3	1	1,54	0	1,54
	1	0	5	1	3	6	3,146	0	3,146
	1	0	5	2	1	24	8,25	0	8,25
	1	0	5	2	2	2	1,43	0	1,43
	1	0	5	2	3	317	289,4375	0	289,4375
	1	0	5	20	3	6	0,333	0	0,333
	1	2011	1	2	3	2	1,84	1,84	0
Sicienko	0	0	1	2	2	1	0,946	0	0,946

Tabela nr 6.2.1-3. Dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami

Nazwa Gminy	Właściciel osoba, Fizyczne =1, prawna = 0	Rok usunięcia wyrobu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Stopień pilności	Liczba rekordów	Zinwentaryzowane [Mg]	Unieszkodliwione [Mg]	Pozostałe [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	0	0	1	2	3	1	0,7029	0	0,7029
	0	0	2	2	3	3	0,97647	0	0,97647
	1	0	1	1	2	1	1,32	0	1,32
	1	0	1	1	3	2	2,904	0	2,904
	1	0	1	2	1	5	11,1837	0	11,1837
	1	0	1	2	2	33	55,44	0	55,44
	1	0	1	2	3	297	547,584	0	547,584
	1	0	2	1	2	1	4,048	0	4,048
	1	0	2	1	3	5	5,61	0	5,61
	1	0	2	2	1	7	52,987	0	52,987
	1	0	2	2	2	68	175,593	0	175,593
	1	0	2	2	3	462	1288,276	0	1288,276
	1	0	3	2	2	4	41,173	0	41,173
	1	0	3	2	3	13	77,121	0	77,121
	1	0	4	2	2	2	2,486	0	2,486
	1	0	4	2	3	1	0,132	0	0,132
	1	0	5	2	1	6	18,81	0	18,81
	1	0	5	2	2	5	9,24	0	9,24
	1	0	5	2	3	11	33,792	0	33,792
	1	2011	1	2	1	3	6,86	6,86	0
	1	2011	5	2	1	1	2,3	2,3	0
Solec Kujawski	0	0	1	1	3	1	3,3	0	3,3
	0	0	1	2	1	1	5,83	0	5,83
	0	0	1	2	2	8	33,66	0	33,66
	0	0	1	2	3	16	31,84775	0	31,84775
	0	0	2	2	1	2	5,06	0	5,06
	0	0	2	2	2	1	1,32	0	1,32
	0	0	2	2	3	9	10,912	0	10,912
	0	0	4	2	3	1	4,4	0	4,4
	0	0	5	1	3	1	0,0572	0	0,0572
	0	0	5	2	3	2	0,65505	0	0,65505
	0	0	5	3	3	5	513,8	0	513,8
	0	2011	1	1	1	6	14,666	14,666	0
	0	2011	1	1	2	1	3,19	3,19	0
	0	2011	1	2	1	1	1,82	1,82	0
	0	2011	5	2	1	2	2,904	2,904	0
	0	2011	5	2	3	1	0,627	0,627	0
	0	2012	4	2	2	1	5,17	5,17	0

Tabela nr 6.2.1-3. Dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami

Nazwa Gminy	Właściciel osoba , Fizyczne =1, prawna = 0	Rok usunięcia wyrobu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Stopień pilności	Liczba rekordów	Zinwentaryzowane [Mg]	Unieszkodliwione [Mg]	Pozostałe [Mg]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	0	1	2	1	2	3,3	0	3,3
	1	0	1	2	2	12	21,12	0	21,12
	1	0	1	2	3	92	139,81	0	139,81
	1	0	2	2	1	5	11,275	0	11,275
	1	0	2	2	2	27	64,68	0	64,68
	1	0	2	2	3	99	186,824	0	186,824
	1	2011	1	2	3	1	1,65	1,65	0
	1	2011	5	2	3	6	7,315	7,315	0

Legenda

Rodzaj wyrobu

- 1 W01 - Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie
- 2 W02 - Płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa
- 3 W03.1 - Rury i złącza azbestowo-cementowe do unieszkodliwienia
- 4 W03.2 - Rury azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi
- 5 W04 - Izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest
- 6 W05 - Wyroby cierne azbestowo-kauczukowe
- 7 W06 - Przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione
- 8 W07 - Szczeliwa azbestowe
- 9 W08 - Taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki
- 10 W09 - Wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych
- 11 W10 - Papier, tekstura
- 12 W11.1 - Inne - otuliny azbestowo-cementowe
- 13 W11.2 - Inne - kształtki azbestowo-cementowe budowlane
- 14 W11.3 - Inne - kształtki azbestowo-cementowe elektroizolacyjne
- 15 W11.4 - Inne - płytki PCV
- 16 W11.5 - Inne - płyty ogniochronne
- 17 W11.6 - Inne - papy, kity i masy hydroizolacyjne
- 18 W11.7 - Inne - sprzęt gospodarstwa domowego
- 19 W11.8 - Inne - ubrania robocze, maski, filtry zanieczyszczone azbestem
- 20 W11.9 - Inne - wyżej nie wymienione
- 21 W12.1 - Drogi zabezpieczone
- 22 W12.2 - Drogi niezabezpieczone

Rodzaj zabudowy

- 1 budynek mieszkalny (bm)
- 2 budynek gospodarczy (bg)
- 3 budynek przemysłowy (bp)
- 4 budynek użyteczności publicznej (bup)
- 5 inny (i)
- 6 budynek mieszkalno-gospodarczy (bmg)
- 7 azbest zmagazynowany (az)

Powyższa tabela ukazuje szczegółowo stan gospodarki azbestem i jego wyrobami na terenie poszczególnych gmin powiatu bydgoskiego. Ogólne sumy ilościowe i wynikające z nich wnioski zgadzają się z założeniami tabeli nr 6.2.1-2. Powyższa tabela ukazuje dokładny podział zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych oraz pozostałych

do usunięcia azbestu i jego wyrobów z wyszczególnieniem ilości ze względu na rodzaj zabudowy, rodzaj wyrobu oraz stopień pilności jego usunięcia.

Poniżej dane przekazane z gmin powiatu na temat gospodarki azbestem na swoim terenie. Dane te pochodzą różnych okresów czasowych i są na różnym poziomie szczegółowości, stąd też trudność w ich porównywaniu. Najbardziej czytelną i kompletną informację na podmiotowy temat przekazały gminy Nowa Wieś Wielka, Solec Kujawski oraz Dąbrowa Chełmińska.

Tabela nr 6.2.1-4.dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami przekazane przez gminy powiatu bydgoskiego

L.p.	Gmina	Dane aktualne na rok	Rodzaj	Nagromadzenie [m ²], rury [mb]	Nagromadzenie [Mg]	Stopień pilności (I, II, III)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Białe Błota	31.12.2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	84461	929,071	b.d.	dane w odp. na pismo Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy z dnia 18.01.2012 r.
2	Dąbrowa Chełmińska	2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	118403	1302,433	I/II	dane przekazane na potrzeby sporządzenia dokumentu przez Urząd Gminy
3	Dobrcz	31.12.2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	318 635,70	3504,9927	b.d.	dane przekazane przez Urząd Marszałkowski w Toruniu
			Rury i złącza azbestowo - cementowe	b.d.	52	b.d.	
4	Koronowo	marzec 2012 r.	Płyty azbestowo-cementowe	b.d.	8263,848	b.d.	wydruk z bazy azbestowej w marcu 2012r.
5	Nowa Wieś Wielka	2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	130936,9	1440,3059	III	dane przekazane na potrzeby sporządzenia dokumentu przez Urząd Gminy
6	Osielsko	19.10.2012 r.	Płyty azbestowo-cementowe	68974,6	758,7206	b.d.	dane przekazane na potrzeby sporządzenia dokumentu przez Urząd Gminy
7	Siczenko	2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	226746,5	2494,2115	III	dane przekazane na potrzeby sporządzenia dokumentu przez Urząd Gminy
			Rury i złącza azbestowo - cementowe	9935	397,4	b.d.	

Tabela nr 6.2.1-4.dane dotyczące gospodarki azbestem i jego wyrobami przekazane przez gminy powiatu bydgoskiego

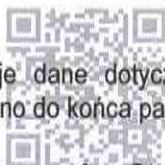
L.p.	Gmina	Dane aktualne na rok	Rodzaj	Nagromadzenie [m ²], rury [mb]	Nagromadzenie [Mg]	Stopień pilności (I, II, III)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
8	Solec Kujawski	czerwiec 2011 r.	Płyty azbestowo-cementowe	47679	524,469	III	dane przekazane na potrzeby sporządzenia dokumentu przez Urząd Miasta
			Rury i złącza azbestowo - cementowe	12845	513,80	III	

Przyjęty przelicznik płyty azbestowo-cementowe 1 [m²] = 11 kg, rury azbestowo-cementowe 1[mb] = 40 [kg]

Stopnie pilności:

- I stopień - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie
- II stopień - ponowna ocena wymagana w czasie 1 roku
- III stopień - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Porównując dane z tabeli 6.2.1-4 z danymi przekazanymi z bazy azbestowej można zauważyć, iż różnią się one ze względu na różne daty sporządzania zestawień, jakie zostały przekazane na potrzebę sporządzenia opracowania. Najbardziej zbliżone dane pochodzą z gmin Koronowo, Białe Błota, Nowa Wieś Wielka, Osielsko i Solec Kujawski. W powiecie bydgoskim dominuje II i III stopień pilności usunięcia azbestu i jego wyrobów, co oznacza, iż należy dokonać ponownej oceny w przeciągu roku lub 5 lat. Jednakże np. w gminie Dąbrowa Chełmińska inwentaryzacja stwierdził, iż konieczne są bardziej zdecydowane działania tzn. wymiana, naprawa pokrycia dachowego lub ponowna ocena azbestu w czasie 1 roku.

Gmina Koronowo przesłała ponadto aktualizację dane dotyczące ostatnio poczynionych kroków związanych z usuwaniem azbestu, z których wynika, iż dokonano do końca października 2012 r. usunięcia ok. 115 [Mg] azbestu.

6.2.2 Aktualny stan obiektów, którymi zarządza Starostwo Powiatowe

Starostwo powiatowe w Bydgoszczy dokonało również analizy obiektów, które podlegają jego zarządowi pod kątem zalegania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Z zebranych informacji wynika, iż zinwentaryzowano pokrycie dachowe – azbestowe na budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Koronowie w ilości ok 450 [m²].

6.2.3 Ogólnie wnioski

Analiza danych liczbowych gospodarki azbestem i jego wyrobami na terenie powiatu bydgoskiego umożliwia sformułowanie następujących wniosków:

- na terenie powiatu bydgoskiego zalega obecnie ok. 16 697 [Mg], z czego do tej pory unieszkodliwiono ok. 149 [Mg], czyli zaledwie mniej niż 1 [%],
- największą ilość azbestu i jego wyrobów zinwentaryzowano w gminie Koronowo tj. ok. 8264 [Mg] i stanowi ona ok. 50 [%] ilości całkowitej dla powiatu, natomiast najmniejszą w gminach Białe Błota i Osielsko około 4-5 [%] (gmina Dobrcz nie może być porównywana, gdyż wg przekazanych informacji nie przekazuje prawidłowo danych do bazy azbestowej),
- największą ilość azbestu i jego wyrobów, jak do tej pory unieszkodliwiono w gminach Solec Kujawski, Nowa Wieś Wielka i Osielsko,
- jako właściciele posesji z zalegającym azbestem, przeważają osoby fizyczne tj. ok. 95 [%] właścicieli w zestawieniu danych dla powiatu,
- gminy powiatu bydgoskiego w zdecydowanej większości prowadzą wpisy o rodzajach, ilości i stopniu pilności usunięcia azbestu do bazy azbestowej zgodnie z przepisami prawa,
- w powiecie bydgoskim dominuje II i III stopień pilności usunięcia azbestu i jego wyrobów, co oznacza, iż należy dokonać ponownej oceny w przeciągu roku lub 5 lat,

- na terenie gmin powiatu azbest zalega przede wszystkim w postaci płyt azbestowo-cementowych, jako pokrycia dachowe oraz rur i łącz azbestowo-cementowych, wykorzystywanych np. w instalacji wodociągowej,
- w gminach najwięcej azbestu zalega na budynkach mieszkalnych i gospodarczych oraz przemysłowych.

6.3 Problemy w zakresie gospodarki wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Najistotniejszymi problemami w gospodarce odpadami zawierającymi azbest są:

- zbyt małe dofinansowanie do usuwania azbestu dla indywidualnych gospodarstw domowych, a także niewystarczający poziom wiedzy o istniejących formach dofinansowania,
- brak możliwości sprawnego i szybkiego usuwania małych ilości odpadów azbestowych wytworzonych w przypadkach losowych (np. uszkodzenie dachu),
- brak pełnej i rzetelnej inwentaryzacji dotyczącej ilości, lokalizacji i stanu wyrobów zawierających azbest,
- ciągle jeszcze niewielkie zaangażowanie licznych organów samorządowych w egzekwowanie obowiązku tworzenia i przekazywania właściwym organom rezultatów inwentaryzacji dotyczącej ilości, lokalizacji i stanu wyrobów azbestowych,
- mała świadomość w dziedzinie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów azbestowych,
- brak środków finansowych właścicieli i zarządców nieruchomości na usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz na materiał i prace związane z położeniem nowych pokryć dachowych,
- wysokie koszty związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

6.4 Cele w zakresie gospodarki wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Problem usuwania azbestu i jego wyrobów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego został poruszony w „Planie gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023”.

Wskazano następujące cele:

- wykonanie pełnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie województwa,
- realizacja celów określonych w „Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”, przyjętym 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów,
- zapewnienia bezpiecznego dla zdrowia ludzi usunięcia wyrobów zawierających azbest i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie,
- zapewnienie wystarczającej pojemności składowisk dla unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest.

Starostwo powiatowe zamierza prowadzić w okresie obowiązywania założeń „Programu...” działania mające na celu:

- aktualizowanie i wdrażanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego,
- sporządzanie raportu z wykonywania zadań „Programu...” co 2 lata kalendarzowe,
- prowadzenie akcji informacyjnych, dotyczących możliwości finansowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wskazujących firmy uprawnione do demontażu tych wyrobów oraz ukazujących zagrożenia zdrowia związanego z samodzielnym prowadzeniem tych prac wśród mieszkańców powiatu, współpraca z mediami i organizacjami społecznymi,
- kontynuowanie spotkań informacyjnych z władzami samorządowymi gmin powiatu w sprawie usuwania azbestu,
- współpraca z Gminami oraz Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- prowadzenie procesu usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków podlegających Zarządowi Powiatu,
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

6.5 Harmonogram realizacji Programu i wskaźniki monitoringu jego realizacji

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami krajowego programu, powinien być zakończony 31 grudnia 2032 roku. Wynika to z bardzo dużej ilości tych wyrobów oraz wysokości potrzebnych środków finansowych. Zatem tak długotrwałe zadanie (licząc od 2012 roku ok. 20 lat), wymaga nakreślenia ramowej strategii w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz unieszkodliwiania odpadów azbestowych. Poniżej tabela z harmonogramem działań Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy, okres do 2032 r. został podzielony na podokresy.

Tabela nr 6.5-1. Harmonogram działań

L.p.	Działanie	Okres czasowy
1	2	3
1	Wdrażanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego	przez cały okres realizacji programu
2	Aktualizowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego	co 4 lata kalendarzowe
3	Sporządzanie raportu z wykonywania zadań „Programu...”	co 2 lata kalendarzowe
4	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do mieszkańców powiatu i władz samorządowych: - przygotowanie ulotek informacyjnych o szkodliwości azbestu i o obowiązkach związanych z koniecznością jego usuwania, - przygotowanie stałej informacji, na stronach internetowych, poświęconej tematyce azbestu, - okresowe publikacje w prasie i mediach lokalnych dotyczące tematyki, - prowadzenie akcji informacyjnych, dotyczących możliwości finansowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wskazujących firmy uprawnione do demontażu tych wyrobów oraz ukazujących zagrożenia zdrowia związanego z samodzielnym prowadzeniem tych prac itp.	przez cały okres realizacji programu
5	Prowadzenie procesu usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków podlegających zarządowi powiatu,	2012 -2016
6	Współpraca z gminami, marszałkiem województwa, inspekcją sanitarną, inspekcją pracy, inspekcją nadzoru budowlanego, inspekcją ochrony środowiska	przez cały okres realizacji programu

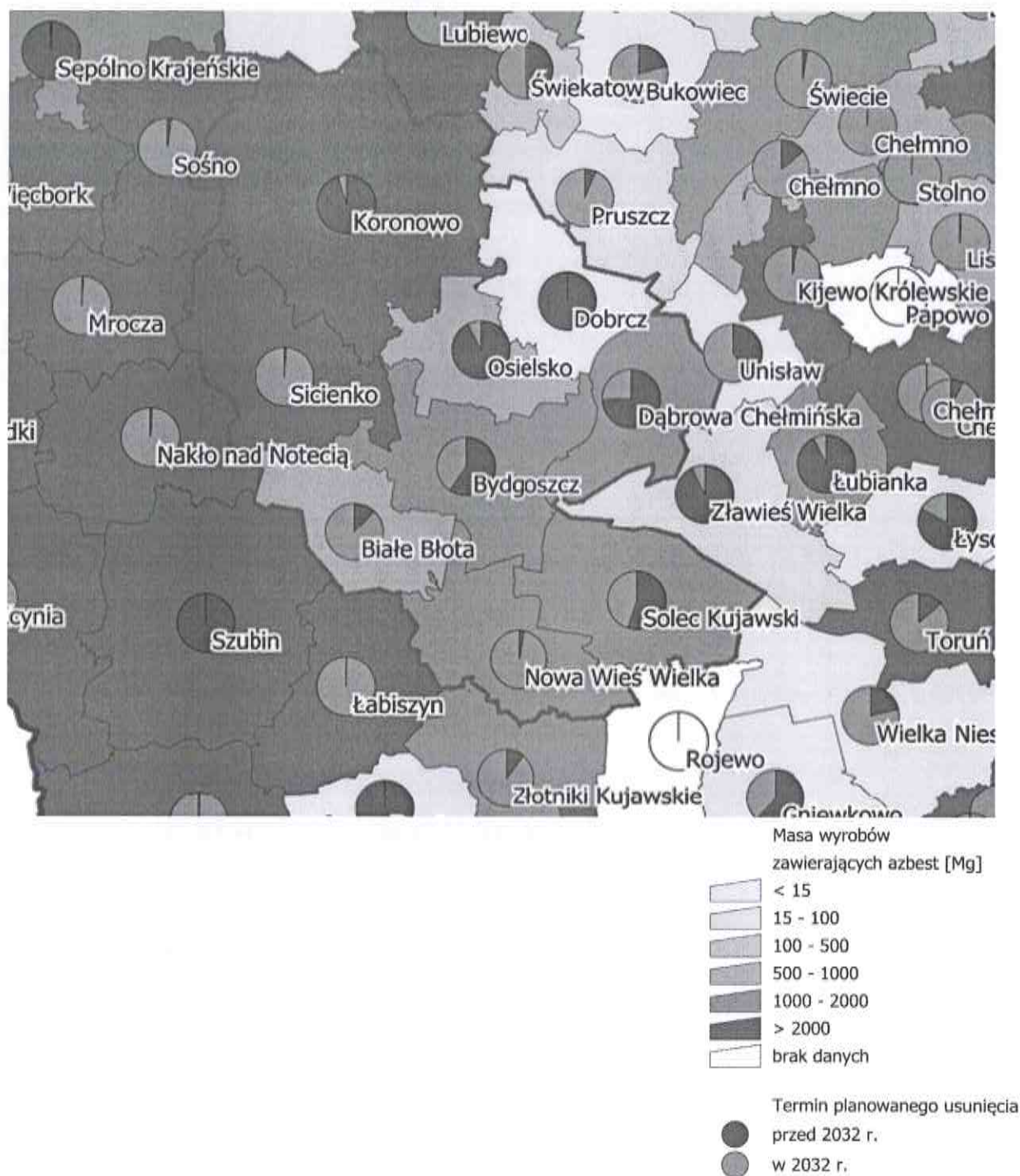
Aby móc pozyskać informacje na temat efektywności działań realizowanych przez gminy powiatu bydgoskiego konieczne jest wyodrębnienie pewnych wskaźników, które umożliwią monitorowanie zaawansowania wdrażania działań. Poniżej tabela z zaproponowanymi wskaźnikami do monitorowania postępów we wdrażaniu „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”.

Tabela nr 6.5-2. Wskaźniki efektywności

L.p.	Wskaźnik efektywności realizacji „Programu ...”	Jednostka
1	2	3
1	Ilość azbestu usuniętego z budynków podlegających Starostwu Powiatowemu	m ²
2	Liczba zorganizowanych akcji edukacyjnych w roku, w tym konkursów, publikacji, wydarzeń medialnych	liczba/opis
3	Szkolenia kadry administracyjnej jednostek samorządowych w zakresie problematyki azbestowej	liczba/opis
4	Liczba gmin posiadających program usuwania azbestu	liczba
5	Stopień wykorzystania środków finansowych, zaplanowanych w budżetach gmin na realizację Programu w danym roku	%
6	Ilość inicjatyw społeczności lokalnych w zakresie problematyki azbestowej	liczba/opis
7	Liczba zidentyfikowanych nielegalnych składowisk azbestu – podczas działań kontrolnych	liczba/opis
8	Ilość unieszkodliwionego azbestu i jego wyrobów w gminach	Mg i opis
9	Ilość azbestu i jego odpadów pozostałych do usunięcia w gminach	Mg i opis
10	Procent pozostałych do usunięcia odpadów azbestu o I, II, III stopniu pilności	% i opis

Poniżej przedstawiono rysunek obrazujący planowany termin usunięcia azbestu w powiecie bydgoskim na podstawie Sytemu Informacji Przestrzennej Bazy Azbestowej.

Rys. nr 6.5-1. Planowany termin usunięcia azbestu w powiecie bydgoskim wg stanu na kwiecień 2012 r.

Wg danych pochodzących z bazy azbestowej w większości gmin powiatu bydgoskiego azbest i jego wyroby zostaną usunięte przed 2032 r., natomiast w gminach Sicienko, Nowa Wieś Wielka oraz Białe Błota ze względu na stopień pilności usuwania azbestu termin ten będzie bliższy 2032 r.

6.6 Oszacowanie kosztów realizacji Programu

Koszty usuwania i utylizacji azbestu

Demontaż, transport oraz składowanie to działania związane z usuwaniem azbestu, które charakteryzują się określonym kosztem.

Usuwanie azbestu i jego wyrobów wymaga dużych nakładów finansowych. Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, polegającego na demontażu, transporcie oraz składowaniu wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu koszt 1 [m²] na 40 zł brutto. Koszt ten został uwzględniony w Programie po przeprowadzeniu analizy rynku firm i przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim zajmujących się usuwaniem, utylizacją, transportem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Koszty zabezpieczania wyrobów (malowania) są porównywalne z ich usuwaniem.

Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu bydgoskiego szacowany jest na podstawie danych pozyskanych z bazy azbestowej (w powiecie zalega ok. 1 504 395 [m²] azbestu i jego wyrobów) i stanowi kwotę ok. 60 175 782 zł brutto. Do roku 2032 (ok. 20 lat), roczny koszt usuwania wyrobów zawierających azbest będzie kształtował się na poziomie około 3 008 789 zł. Poniżej w tabeli zestawiono szacunkowe koszty likwidacji wyrobów zawierających azbest w przedziale czasowym i procentowym dla powiatu bydgoskiego wg ich oszacowanych ilości. Koszty te zestawiono etapowo z podziałem na poszczególne lata.

Tabela nr 6.6-1. Koszty usuwania azbestu i jego wyrobów z terenu powiatu bydgoskiego

L.p.	Przedział czasowy	Procent ilości usuwanego azbestu i jego wyrobów	Kwota [zł brutto]
1	2	3	4
1	2012-2015	25 %	15 043 945
2	2012-2020	50 %	30 087 891
3	2012-2025	75 %	45 131 836
4	2012 - 2032	100%	60 175 782

Poniżej graficzne przedstawienie kosztów.

Wykres nr 6.6-1. Koszty usuwania azbestu i jego wyrobów w powiecie bydgoskim

Oprócz kosztów usunięcia azbestu, należy zaznaczyć, iż właściciele będą musieli we własnym zakresie zamontować nowe pokrycia dachowe.

W punkcie 6.7 opisano możliwości uzyskania dofinansowania do usuwania azbestu i jego wyrobów.

Pozostałe koszty wynikające z realizacji „Programu...”

Poza kosztami usunięcia i utylizacji azbestu i jego wyrobów, wcielenie w życie „Programu...” będzie wymagało nakładów na cele edukacyjno-formalne. Przewiduje się, zgodnie z przyjętymi celami i wynikającymi z nich zadaniami, prowadzenie wzmożonej edukacji ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie problematyki azbestu poprzez np. przygotowanie ulotek informacyjnych, informacji na stronach internetowych Starostwa, prowadzenie akcji informacyjnych, konkursów, olimpiad, publikacje w prasie i mediach lokalnych itp. Również aktualizacja „Programu...” i wykonywanie sprawozdań w przypadku zlecenia dla firmy zewnętrznej będzie wymagała nakładów finansowych na ten cel.

Szacuje się, iż do roku 2015 (cele krótkookresowe) koszty realizacji „Programu” wynosić będą – patrz tabela nr 6.6-2.

Tabela nr 6.6-2. Cele krótkookresowe w zakresie gospodarki azbestem

L.p.	Cel krótkookresowy do 2015 r.	Szacowane koszty do 2015 r. PLN	Organ odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
1	Aktualizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego	5000,00	Organ wykonawczy powiatu
2	Sporządzanie raportu z wykonywania zadań „Programu...”	2500,00	Organ wykonawczy powiatu
3	Usunięcie i utylizacja azbestu z budynku ZS Specjalnych w Koronowie	18000,00	Powiat
4	Akcja edukacyjno-informacyjna, w tym konkursy, olimpiady, współpraca z mediami, publikacje.	22000,00	Powiat

Możliwości pozyskania dofinansowania na powyższe działania zostały przedstawione w punkcie 6.7.

Jeżeli założenia „Programu...” zostaną spełnione to w roku 2032 r. na terenie powiatu bydgoskiego nie powinno znajdować się już azbestu i jego wyrobów.

6.7 Możliwości finansowania założeń Programu

Realizacja założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego” wymaga znacznych nakładów finansowych. Główny koszt tj. założenie nowego pokrycia dachowego spada na właścicieli budynków, jednakże istnieją źródła skąd można pozyskać dofinansowanie do usuwania, transportu i unieszkodliwiania azbestu.

W większości gmin powiatu bydgoskiego mieszkańcy mogą liczyć na uzyskanie dotacji z budżetu gminy lub pomocy w uzyskaniu jej z innych źródeł na przede wszystkim usunięcie, transport i unieszkodliwienie azbestu. Również Powiat może w swoim budżecie, o ile istnieje taka możliwość, zabezpieczyć pewną sumę i udzielać dotacji dla mieszkańców.

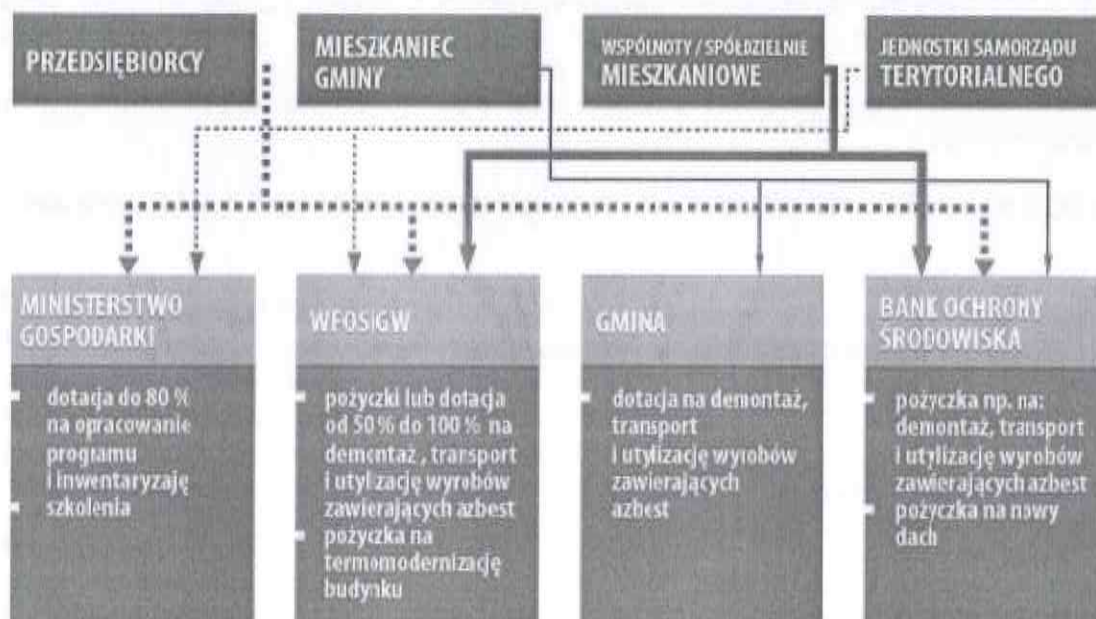
Poza funduszami pozyskanymi z budżetów samorządów terytorialnych, środki finansowe są dostępne z:

- funduszy ochrony środowiska,
- kredytów Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- funduszy Unii Europejskiej,
- Ministerstwa Gospodarki.

Poniżej schemat możliwości uzyskania dotacji.

■ BENEFICJENCI

Rys. nr 6.7-1. Schemat uzyskania dotacji do usuwania azbestu i jego wyrobów

Źródło: <http://www.polskabezazbestu.pl/formywsparcia.html>

Środki z funduszy ochrony środowiska

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielają dotacji, pożyczek oraz przekazują środki finansowe na podstawie umów cywilnoprawnych.

Do zadań związanych z oczyszczaniem kraju z azbestu można w szczególności zaliczyć:

- przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami;
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony powierzchni ziemi;
- rozwój sieci laboratoriów służących ochronie środowiska;
- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- opracowywanie i wdrażanie nowych technik i technologii w zakresie ochrony środowiska;
- wojewódzkie programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, plany gospodarki odpadami, a także wspomaganie realizacji tych programów i planów;
- współfinansowanie projektów inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej, a także realizowanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 grudnia 2008r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100).

Bardzo ważne jest posiadanie rzetelnie wykonanej inwentaryzacji oraz programu usuwania wyrobów zawierających azbest, co warunkuje uzyskanie dotacji.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oferuje możliwość uzyskania dotacji na przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.

Dofinansowaniem mogą być objęte przedsięwzięcia realizowane na obiektach:

- użyteczności publicznej, których właścicielem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- których właścicielami są osoby fizyczne, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe,
- zniszczonych w wyniku klęsk żywiołowych, będących własnością osób fizycznych.

Wnioski o dofinansowanie wyżej wymienionych przedsięwzięć składają jednostki samorządu terytorialnego, które ponoszą pełną odpowiedzialność za merytoryczną, formalnoprawną i finansową realizację zadania.

Dofinansowaniem mogą być objęte także przedsięwzięcia na obiektach, których właścicielami są osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, przeprowadzające modernizację budynków z bezzwrotnych środków dotacyjnych, w ramach której unieszkodliwiany jest azbest. Wnioski o dofinansowanie na te przedsięwzięcia podmioty składają bezpośrednio do Wojewódzkiego Funduszu najbliższy termin składania wniosków upływa **28.02.2013 r.**

Maksymalne dofinansowanie może wynieść do 1 000,00 zł do każdego 1 [Mg] unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest.

Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. to bank specjalizujący się w finansowaniu przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. Współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Oferuje szeroką gamę kredytów. Zadania z zakresu usuwania azbestu i jego wyrobów mogą być finansowane poprzez kredyty:

- kredyty preferencyjne z dopłatami z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do oprocentowania, charakteryzujące się m.in. niższym od komercyjnego oprocentowaniem i możliwością uzyskania karencji w spłacie kapitału. Warunki udzielania tych kredytów są zróżnicowane, określone w umowie przez konkretny WFOŚiGW (przedsięwzięcie musi wpisywać się w listę priorytetów funduszu),
- kredyty komercyjne ze środków banków zagranicznych - linia KfW5 (Kreditanstalt für Wiederaufbau) oraz ze środków banku, w tym w ramach porozumień BOŚ ze sprzedawcami i dystrybutorami wyrobów służących ochronie środowiska.

Środki z Unii Europejskiej

Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2009-2015 może być wspierane ze środków unijnych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, stanowiących narzędzia realizacji Narodowej Strategii Spójności. Suma środków finansowych zależy od ilości złożonych wniosków w ramach konkursów ogłaszanych w poszczególnych województwach oraz od ilości wybranych projektów do dofinansowania.

Projekty z zakresu remontów lub przebudowy budynków mogą dotyczyć renowacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, renowacji lub adaptacji budynków na cele mieszkaniowe, modernizacji gospodarstw rolnych, a także działań w zakresie ułatwiania startu młodym rolnikom, różnicowania działalności w kierunku nierolniczym, odnowę i rozwój wsi. Wsparcie udzielane jest w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich:

- „Odnowa i rozwój wsi” przewiduje się realizację projektów związanych m.in. z modernizacją obiektów użyteczności publicznej, które mogą być powiązane z usuwaniem azbestu,
- Modernizacja gospodarstw rolnych - powiązanie z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej (gospodarki odpadami).

Poziom dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi do 85 [%] kosztów kwalifikowanych.

Środki Ministerstwa Gospodarki

Źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty. W ramach środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki planowane jest finansowanie zadań wspierających realizację „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu w latach 2009-2032”.

7. Podsumowanie

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy wypełniając obowiązek wynikając z m.in. z zdań przedstawionych w przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r. „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” oraz zadań wskazanych w uchwalonym przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXVI/434/12 z dnia 24 września 2012 r. „Planie gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” przygotowało powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. W wyniku rozeznania sytuacji w powiecie bydgoskim - ziemskim oraz współpracy z gminami przeanalizowano stan gospodarki odpadami azbestu i wyrobami zawierającymi azbest.

1. Na terenie powiatu bydgoskiego zalega obecnie ok. 16 697 [Mg], z czego do tej pory unieszkodliwiono ok. 149 [Mg], czyli zaledwie mniej niż 1 [%],
2. Największą ilość azbestu i jego wyrobów zinwentaryzowano w gminie Koronowo tj. ok. 8264 [Mg], natomiast najmniejszą w gminach Białe Błota i Osielsko (gmina Dobrcz nie może być porównywana, gdyż wg przekazanych informacji nie przekazuje prawidłowo danych do bazy azbestowej),
3. W powiecie bydgoskim dominuje II i III stopień pilności usunięcia azbestu i jego wyrobów, co oznacza, iż należy dokonać ponownej oceny w przeciągu roku lub 5 lat,
4. Na terenie gmin powiatu azbest zalega przede wszystkim w postaci płyt azbestowo-cementowych, jako pokrycia dachowe oraz rur i złącz azbestowo-cementowych, wykorzystywanych np. w instalacji wodociągowej,
5. W gminach najwięcej azbestu zalega na budynkach mieszkalnych i gospodarczych oraz przemysłowych.
6. W większości gmin powiatu bydgoskiego w latach 2009-2010 przeprowadzono pełną inwentaryzację zalegających odpadów azbestu i wyrobów zawierających azbest,
7. Większość gmin posiada również uchwalony gminny program usuwania azbestu z szczegółową analizą sytuacji na swoim terenie i harmonogramem działań,
8. Gminy pomagają mieszkańcom w usuwaniu azbestu poprzez dotację z budżetu oraz pomoc w uzyskaniu innych funduszy na ten cel,
9. Gminy współpracują ze Starostwem powiatowym w Bydgoszczy i Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko – Pomorskiego w Toruniu, przysyłając sprawozdania z wykonanych aktualizacji inwentaryzacji i dokonanych działań w zakresie unieszkodliwiania azbestu,
10. Działania objęte „Programem...” są rozłożone w czasie, docelowo do 2032 r.,
11. „Program ...” będzie aktualizowany co 4 lata kalendarzowe, natomiast sprawozdania z realizacji będą sporządzane i przedstawiane Radzie Powiatu, co 2 lata kalendarzowe,
12. Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu bydgoskiego szacowany jest na podstawie danych pozyskanych z bazy azbestowej (w powiecie zalega ok. 1 504 395 [m²] azbestu i jego wyrobów) i stanowi kwotę ok. 60 175 782 zł brutto. Dodatkowo należy doliczyć koszty działań edukacyjnych oraz sporządzania sprawozdań i aktualizacji „Programu...”. Koszt nowych pokryć dachowych będzie pokrywany przez właścicieli budynków,
13. Istnieją różne drogi pozyskania finansów na usuwanie azbestu i jego wyrobów. Poza funduszami pozyskanymi z budżetów samorządów terytorialnych, środki finansowe są dostępne z:
 - funduszy ochrony środowiska,
 - kredytów Banku Ochrony Środowiska S.A.,
 - funduszy Unii Europejskiej,
 - Ministerstwa Gospodarki.

Przewodniczący
Rady Powiatu Bydgoskiego
Zdzisław Rydelski

Informacja o gospodarce odpadami azbestu i jego wyrobach¹⁾

w Gminie za lata

Miejsce, data

Adres Gminy.....

Imię i nazwisko, nr tel. osoby sporządzającej

.....

L.p.	Pytanie	Odpowiedź
1	2	3
1	Czy Gmina posiada program usuwania azbestu z jej terenu?	
2	Czy ww. Program był aktualizowany w okresie sprawozdawczym? Jeśli tak czy kopia została przesłana do Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy? Czy w aktualizacji przewidziano znaczne zmiany w kierunkach gospodarowania azbestem i jego wyrobami?	
3	Czy gmina wywiązuje się regularnie z obowiązku dokonywania wpisów w Wojewódzkiej Bazie Azbestowej?	
4	Jakie działania edukacyjne, informacyjne, konkursy, publikacje, wydarzenia medialne itp. prowadzono w okresie sprawozdawczym?	
5	Czy gmina udzielała pomocy w usuwaniu azbestu i jego wyrobów? Jeśli tak, jaka to była forma pomocy? W jakim okresie udzielano pomocy? Skąd pozyskiwane były środki finansowe? Kim byli beneficjenci? Jaka była suma udzielonej pomocy? Krótki opis formy pomocy.	

L.p.	Pytanie	Odpowiedź
1	2	3
6	Czy prowadzono szkolenia w zakresie azbestu dla kadry samorządowej i /lub mieszkańców? Jeśli tak, kiedy to miało miejsce i w jakiej formie?	
7	Jaki procent, przewidzianych na ten cel nakładów finansowych, w poszczególnych latach sprawozdawczych przeznaczono na działania związane z azbestem?	
8	Czy społeczność lokalna czynnie włączała się w działania związane z usuwaniem azbestu i jego wyrobów? Czy odnotowano inicjatywy lokalne? Jeśli tak czego dotyczyły i czy były wcielone w życie?	
9	Czy zidentyfikowano nielegalne składowiska azbestu na terenie gminy? Jeśli tak, proszę o podanie miejsca, daty, rodzaju ²⁾ i ilości nielegalnie zdeponowanych odpadów azbestu [m ²] lub [Mg].	
10	Jaką ilość [Mg] azbestu i jego wyrobów unieszkodliwiono w Gminie w okresie sprawozdawczym, z podziałem na lata, rodzaj ²⁾ odpadów, stopień pilności, właściciela osoba fizyczna/prawna – najlepiej podać w formie elektronicznej, w pliku programu Excel.	
11	Jaka ilość [Mg, jaki rodzaj ²⁾ , właściciel osoba fizyczna/prawna oraz stopień pilności azbestu oraz jego odpadów pozostało do usunięcia w Gminie najlepiej podać w formie elektronicznej, w pliku programu Excel. Czy była przeprowadzona aktualizacja inwentaryzacji azbestu i jego wyrobów?	
12	Procent pozostających do usunięcia odpadów azbestu i wyrobów o I, II, III stopniu pilności w stosunku do sumy nagromadzonych, zalegających.	
13	Kto przeprowadzał działania fizycznego usuwania azbestu w gminach specjalistyczne firmy, mieszkańcy po przeszkoleniu?	
14	Jaki był kierunek unieszkodliwiania azbestu i jego wyrobów? Składowanie na składowisku odpadów, unieszkodliwianie w punktach mobilnych?	

L.p.	Pytanie	Odpowiedź
1	2	3
15	Inne ważne informacje np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym	

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

PILNOŚĆ USUNIĘCIA AZBESTU I JEGO WYROBÓW W POWIECIE BYDGOSKIM

SKALA 1: 200 000

Gmina Koronowo -
I stopień pilności

Gmina Sicienko - III
stopień pilności

Gmina Osiejsko -
III stopień pilności

Gmina Dobrzę -
III stopień pilności

Gmina Dąbrowa
Chełmińska - II stopień
pilności

Gmina Sołec Kujawski -
III stopień pilności

Gmina Białe Błota - II
stopień pilności

Gmina Nowa Wieś
Wielka - III stopień
pilności

Legenda:
granicz powiatu

Załącznik do projektu		Data: 20.11.2012	
Planusie usunięcia azbestu i jego wyrobów z terenu powiatu		Faza: Program	
Wykonanie: Wykonanie		Skala: 1:200 000	
Sprawdził: Stanisław Kozłowski		Wskazał: 1/2006	
Załącznik do projektu		Załącznik do projektu	

**Pisma
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia 07.12.2012 r., znak: WOO.410.381.2012.KB.1
oraz
Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy
z dnia 27.11.2012 r., znak: NNZ.9022.3.332.2012**

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

Bydgoszcz, dnia 7 grudnia 2012 r.

WOO.410.381.2012.KB.1

WPLYNĘŁO DNIA

2012 -12- 10

Pan

Stanisław Kryszewski

Prezes

Zakładu Sozotechniki

Sp. z o. o.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, działając na podstawie art. 48 ust. 1 oraz art. 57 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Zarządu Powiatu Bydgoskiego z dnia 21 listopada 2012 r. , znak: KSz/2012/12096/02 (wpływ: 22. 11.2012 r, uzup. w dniu 29.11.2012 r.), reprezentowanego przez Prezesa Zakładu Sozotechniki Sp. z o. o. na podstawie i w zakresie przedłożonego pełnomocnictwa z dnia 22 października 2012 r., uzgadnia odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn.: „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”.

Opracowanie analizowanego dokumentu wynika z realizacji założeń Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032. Przedmiotową materię regulują odrębne akty prawa, w tym między innymi: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.), ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.) oraz specjalistyczne akty wykonawcze.

Informacje przedstawione w przedmiotowym programie zakładają stworzenie harmonogramu skonsolidowanych działań zmierzających do bezpiecznego dla środowiska usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu bydgoskiego.

Do zadań samorządu powiatu w analizowanej dziedzinie należą między innymi: współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa, organizowanie usuwania wyrobów

zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w krajowym programie, inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych tym czynnikiem.

Powierzone zadania wynikają z przyjętego w dniu 15 marca 2010 roku „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”. Problematykę usuwania azbestu reguluje także „Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” obligując między innymi do przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji budynków i urządzeń zawierających azbest, rozszerzenia mechanizmów finansowych (np. z funduszy ochrony środowiska) wspierających demontaż oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, prowadzenia akcji informacyjnych i monitoringu prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

Jednocześnie, jak wynika z treści przesłanego projektu, 6 z 8 gmin powiatu bydgoskiego posiada odrębne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest (w tym jeden projekt oczekujący na uchwalenie). Ponadto, w jednej z dwóch gmin, która nie sporządziła jeszcze tych programów, przedmiotowa tematyka jest omówiona w planie gospodarki odpadami, a także dokonano inwentaryzacji wyrobów azbestowych.

Biorąc pod uwagę spójność zakresu wyżej wymienionych dokumentów z przesłanym dokumentem oraz uwarunkowania określone w art. 49 cyt. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a mianowicie: charakter działań przewidzianych w ramach rozpatrywanego projektu, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, uzgodniono odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego projektu pn.: „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Katarzyna Sobis
Naczelnik Wydziału
Opin Ooddziaływania na środowisko

Otrzymują:

1. Adresat

2. a/a

Kontakt w sprawie z Panem Krzysztofem Biernackim pod numerem telefonu 052 55 11 350-360 wew. 6045

**PAŃSTWOWY
WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY
W BYDGOSZCZY**

85-031 Bydgoszcz, ul. Kujawska 4

e-mail: wsse.bydgoszcz@pis.gov.pl

tel. 52 37 329 34

centrala: 52 37 618 00 - 99,

fax 52 34 59 840

www.pwisbydgoszcz.pl

Nasz znak: NNZ.9022.3.332.2012

Bydgoszcz, dnia 27.11.2012 r.

WPLYNĘŁO DNIA

2012 -11- 29

**ZAKŁAD SOZOTECHNIKI SP. Z O.O.
STANISŁAW KRYSZEWSKI
UL. BERNARDYŃSKA 3
85-029 BYDGOSZCZ**

Na podstawie art. 58 ust. 1, pkt 2 w związku z art. 48 ust. 1, 2 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)

PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W BYDGOSZCZY

UZGADNIA

możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”.

UZASADNIENIE

Zakład Sozotechniki Sp. z o.o. zwrócił się do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu bydgoskiego - ziemskiego”.

Po zapoznaniu się z otrzymanymi materiałami uznano, że przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest konieczne.

Z upoważnienia
Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy

[Podpis]
Danuta Banaszek